

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

mpc

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

KEĎ OŽIJÚ PÍSMENKÁ

Zbierka ilustrácií, príbehov a pracovných listov na rozvoj predčitateľskej gramotnosti detí predškolského veku

Viera Strmeňová

2014

VIERA STRMEŇOVÁ

ZBIERKA ILUSTRÁCIÍ, PRÍBEHOV A PRACOVNÝCH
LISTOV NA ROZVOJ PREDČÍTATELSKEJ
GRAMOTNOSTI DEŤÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU

Názov: Keď ožijú písmenká
Autor: Viera Strmeňová
Recenzenti: Michaela Vargová
Alena Lopušná
Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum
Rok vydania: 2014
ISBN: 978-80-8052-784-6

Úvod

Som učiteľka v materskej škole s dlhoročnou praxou. V rámci nej sa venujem aj literárnej tvorbe pre deti. Denne čítame deťom pred odpočinkom rôznu detskú literatúru, preto som sa rozhodla touto formou priblížiť im aj písmená v abecede. Príbehy som čítala deťom v najstaršej vekovej skupine už niekoľko školských rokov po sebe, a tak som si overila, že príbehy ich skutočne zaujali a rozumejú im. Prostredníctvom nich som mala skvelú príležitosť cielene stimulovať ranú čitateľskú gramotnosť.

Prostredníctvom 24 rozprávkových príbehov s obrázkami z prostredia školy sa deti oboznamujú s hláskami a tvarom veľkého tlačeného písmena. 20 príbehov je písaných v próze, 3 sú krátke básničky a 1 veršovaná dramatizácia. Publikácia má formu neviazanej kartotéky. To umožňuje vybrať jednotlivé strany na použitie obrázka ako názornej ukážky, ako pracovného listu alebo aj na dotvorenie predčitateľského kútika. Na jednej strane listu je textová časť a na druhej čiernobiely obrázok. Úlohou detí je vyhľadať spomínané písmenko na obrázku, pomenovať ho, vyfarbiť alebo aj dopísať, prípadne dotvoriť iným spôsobom podľa inštrukcie.

Príbehy je možné využiť na motiváciu detí pri tvorbe vlastných ilustrácií, detského obrázkového šlabikára s využitím rôznych výtvarných techník, fantázie detí a na aplikáciu rozmanitých metód predčitateľskej gramotnosti. Práca s obrázkom je prechodom od foném ku grafémam. Okrem pútavého obsahu sú v texte zámerne volené slová s konkrétnou hláskou na začiatku alebo na konci slova. Príbehy je vhodné čítať v rôznych organizačných formách dňa. Mne sa osvedčilo čítanie pred odpočinkom alebo v rámci spolupráce s rodinou aj čítanie na doma. Týmto spôsobom sú deti vtiahnuté do deja príbehov a písmená chápu ako hrdinov so svojimi starosťami a radosťami.

Deťom sú tiež blízke témy prírody, rastlín, zvierat, školy a písmenká sa stávajú ich kamarátmi. Po každom príbehu nasleduje veršovaná hádanka smerujúca k určenému písmenu. Čítajúci má tak možnosť spätnej väzby, ako deti príbeh zaujal. V časti obsah sú rozprávky zoradené podľa abecedného zoznamu a pri ich názve je výchovno-vzdelávací cieľ, ktorý je možný prostredníctvom nich plniť. Učiteľka môže príbehy využiť aj pri riešení konkrétnych problémových situácií v triede s orientáciou na prosociálne správanie a zároveň rozvíjať kognitívne, učebné, psychomotorické, komunikatívne, osobnostné a informačné kompetencie zároveň s dosahovaním výkonového štandardu: prejavíť záujem o knihu, písmená a číslice.

Obsah

A, Á	Kto vypátral, prečo je písmenko A v škole vždy prvé	
	<i>Cieľ: Poznať význam dodržiavania pravidiel bezpečnosti v doprave</i>	7
B, C, Č	Ako sa písmenká B a C spolu kamarátili	
	<i>Cieľ: Uvedomiť si význam priateľských vzťahov v triede</i>	9
D, Ď	Prečo sa písmenko D hanbilo	
	<i>Cieľ: Poznať význam slušného vyjadrovania</i>	11
DZ	Ako písmenko DZ spoznalo babkine tajomstvo	
	<i>Cieľ: Sluchom rozlíšiť hlásku DZ v slove a lokalizovať ju</i>	13
E, É	Ako na písmenká E a É stále niekto volal	
	<i>Cieľ: Prijateľným spôsobom komunikovať svoje požiadavky</i>	15
F	Prečo písmenko F skočilo z nástenky	
	<i>Cieľ: Poznať primárne farby, pomenovať farbu, ktorá vznikne zmiešaním modrej a červenej</i>	17
G	Prečo písmenko G skoro zabudlo riekanku	
	<i>Cieľ: Zapamätať si a predniesť jednoduchú riekanku</i>	19
H	Ako sa písmenko H v parku hojdalo	
	<i>Cieľ: Poznať význam dodržiavania pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri hrách</i>	21
CH	Ako sa písmenko CH smialo so škôlkarskými neplechami	
	<i>Cieľ: Zapamätať si a predniesť krátky literárny útvar so školskou tematikou</i>	23
I, Í	Prečo sa písmenko I ľahko píše	
	<i>Cieľ: Správne držať grafický materiál pri písaní zvislých čiar</i>	27
J	Ako písmenko J po mäčkene utekalo	
	<i>Cieľ: Uvedomiť si zodpovednosť za svoje správanie</i>	29
K	Prečo majú skoro všetky deti rady písmenko K	
	<i>Cieľ: Sluchom rozlíšiť hlásku K v slove a lokalizovať ju</i>	31
L, Ľ	Ako sa písmenko L zbavilo lenivosti	
	<i>Cieľ: Zdôvodniť potrebu dodržiavania poriadku vo svojom bezprostrednom okolí</i>	33
M	Ako písmenko M pomáhalo Mariánovi maľovať motýľa	
	<i>Cieľ: Poznať, pomenovať a opísať niektoré druhy motýľov</i>	35

N, Ň	Ako si písmenko N obulo po stýkrát topánky naopak	
	<i>Cieľ: Uvedomiť si potrebu starostlivosti o svoj zovňajšok</i>	37
O, Ó	Ako písmenko Ó prišlo o svoje zrkadlo	
	<i>Cieľ: Poznať význam vzájomnej pomoci</i>	39
P	Ako písmenko P pomohlo Paľkovi Paprčkovi	
	<i>Cieľ: Zoznámiť sa s právami dieťaťa</i>	41
R, Ř	Prečo písmenko R nemalo čas na deti	
	<i>Cieľ: Zreteľne vyslovovať hlásky S a Š</i>	43
S, Š	Ako sa písmenká S a Š farbičkami pokreslili	
	<i>Cieľ: Zreteľne a jasne vysloviť hlásky S a Š</i>	45
T, Ť	Ako písmenká T a Ť zachránili šidielko a vážku	
	<i>Cieľ: Uvedomiť si dôležitosť ochrany prírody</i>	47
U, Ú	Prečo sa písmenko U muselo otočiť hore nohami	
	<i>Cieľ: Poznať nebezpečenstvo styku s neznámymi osobami</i>	49
V	Ako bolo písmenko V na výlete v lese	
	<i>Cieľ: Poznať význam ochrany životného prostredia, fauny a flóry</i>	51
Z, Ž	Ako sa písmenká Z a Ž zo ZOO do 1. B vybrali	
	<i>Cieľ: Poznať význam dodržiavania pravidiel slušného správania v škole</i>	53
X	Hádanka (o písmenku X)	
	<i>Cieľ: Sluchom rozlíšiť a lokalizovať hlásku X</i>	55

A Á

Poznať význam dodržiavania pravidiel bezpečnosti v doprave

Kto vypátral, prečo je písmenko A v škole vždy prvé

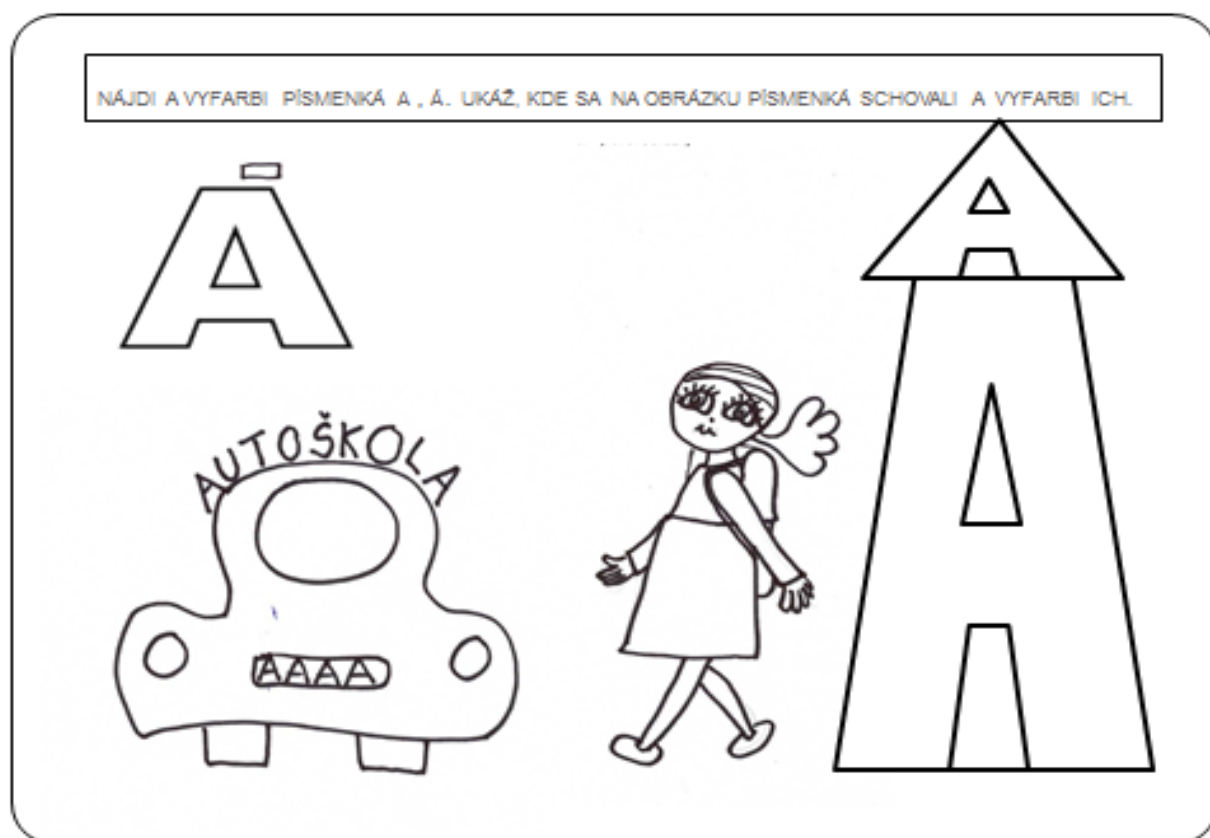
Písmenká **A** a **Á** aj s ostatnými bývajú v Abecedove spolu už dlhé roky. Do školy však každé ráno príde prvé iba písmenko **A**. Ostaté si hovorili, že je to preto, lebo je prvé v Abecede. Nikto netušil, ako sa mu to vždy podarí. Raz sa písmenká rozhodli, že vypátrajú, čo za tým je. Hneď na druhé ráno sa zahrali na písmenkových detektívov a vybrali sa nenápadne za písmenkom **A**. Odrazu sa spoza rohu vyrútila červená AUTOŠKOLA. „Deti, počujete, na aké písmenko sa AU-TO-ŠKO-LA začína a aj končí??? Na **A**. Presne tak.“ A na tento nápis písmenko **A** vyliezlo a viezlo sa nenápadne do školy. „Aha!“ šuškali si za rohom písmenká. „Tak je to teda! Preto nás vždy predbehne, lebo sa vozí autom.“ Ani sa nestihli tešiť z vyriešenej záhady, keď zbadali, ako si po chodníku vykračuje prváčka Agátka. Po druhej strane ulice ide jej spolužiak Adam Hrnček.

–„Ahoj Adam!“ radostne mu zamávala a bez rozmýšľania sa rozbehla za ním. Nielen bez rozmýšľania, ale aj bez uistenia, či je cesta voľná. Skočila rovno pred kolesá červenej autoškoly. Brzdy zaškripali a všetci od strachu zmeraveli. Prvá sa spamätala Agátkina mama a začala dievča ťahať späť na chodník. „Och, čo to stváraš!? Takto sa cez cestu nechodí!“ kričal na ňu vodič autobusu. Iní zas rozhorčene rozhadzovali rukami, niektorí si ťukali na čelo a krútili pritom rozhorčene hlavami. Po malej chvíli sa situácia upokojila a každý pokračoval svojou cestou.

Učiteľ v červenej AUTOŠKOLE si pomyslel: „No toto?! Tento žiak zabrzdil skôr ako ja.“ Žiak si zas v duchu hovoril: „Pán učiteľ zabrzdil skôr, ako ja.“ Obaja sa však veľmi mýlili, lebo len my vieme, ako to bolo naozaj. Zabrzdilo písmenko **A**. Skočilo na brzdu prvé, lebo ako už iste viete, vo všetkom sa preteká. A to bolo Agátkino šťastie. Po chvíli sa auto opäť pohlo a písmenko **A** sa tentoraz odviezlo rovno do školy. Zase bolo prvé.

Ostatné písmenká sa v to ráno celou cestou rozprávali, ako sa im podarilo vyriešiť až dva detektívne prípady. Prvý: Prečo písmenko **A** všetkých ráno predbehne a druhý: Prečo si Agátka nabudúce bude dávať lepší pozor, keď bude prechádzať cez cestu. Veď nabudúce by to nemuselo mať taký šťastný koniec.

Hádanka: Kto je prvý v ABCEDE, do školy sa ponáhľa? Kto na aute odvezie sa a nohami hompáľa? Ktoré je to písmenko?

B, C a Č

Uvedomiť si význam priateľských vzťahov v triede

Ako sa písmenká B a C spolu kamarátili

Písmenko **B** vyzerá ako bubon. Keď si písmenká po večeroch spievajú, bacuľaté **B** im k tomu bubnuje: Bumbarasa, bum, bum, bum! Keď písmenká hrajú futbal, **B** nehrá. Ved' kto by im tak krásne zabubnoval?! Bum, bum, bum! To jeho „**bumbarasa**“ môžete počuť všelikde.

Je to veselé a šťastné písmenko, lebo má výborného kamaráta, písmenko **C**. A v tom je ten háčik. Títo dvaja kamaráti sa na seba vôbec nepodobajú a aj znejú úplne odlišne.

Ved' posúďte: **B** bubnuje hrubým hlasom: bum, bum, bum a **C** cinká tenučko: cink, cink, cink. Keď si vykračujú po ulici, znie to takto: „bum-cink, bum-cink, bum-cink!“

Lenže jedno písmenko sa za to veľmi hnevá. Vraj, kto to kedy videl, aby sa kamarátili písmenká, ktoré sa na seba nepodobajú.

Hovorilo: „Ja som **Č** a ja sa s **C** podobám najviac. To vidí každý. Len ja sa s ním môžem kamarátiť!“

Darmo mu vysvetľovali, že sa môžu kamarátiť všetci traja spolu. Písmenko **Č** o tom nechcelo ani počuť a išlo sa sťažovať rovno k pani Abecede.

Vtedy písmenko **B** zosmutnelo. Myslelo si, že sa bude musieť so svojím kamarátom rozlúčiť a to by mu bolo naozaj ľúto.

Pani Abeceda si sťažnosť dôkladne vypočula. Potom k sebe zavolala straku – spravodajku a tá na celé Abecedovo dôrazne zaropotala:

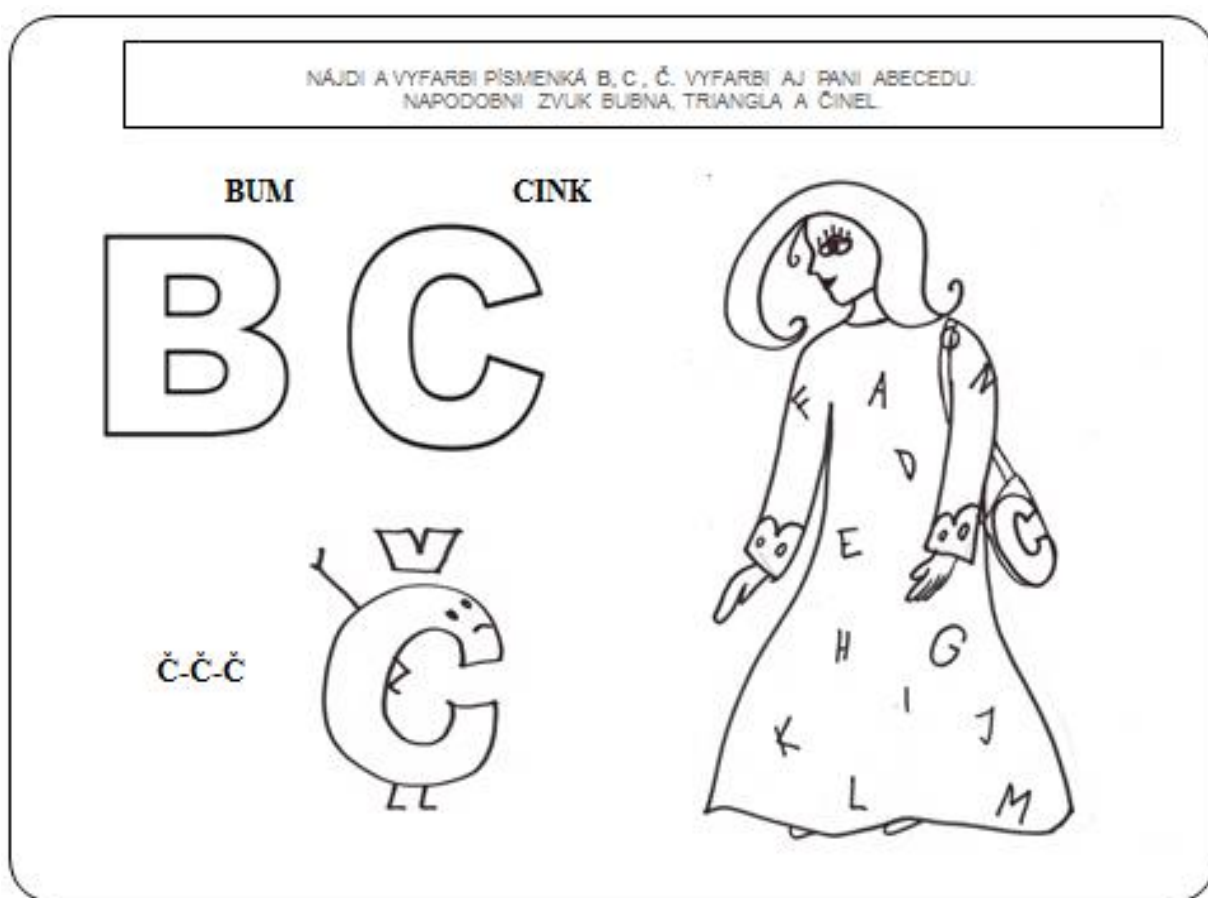
**VENUJTE POZORNOSŤ OZNAMU TOMU, VYJDITE, PÍSMENKÁ, VYJDITE Z DOMU!
CTENÁ PANI ABECEDA ODKAZUJE, ŽIADA, ŽE PRE KAMARÁTSTVO NECH UŽ
NIE JE ZVADA!**

**VŠETCI DOHROMADY KAMARÁTMI BUĎTE A AJ BEZ PODOBY NAVZÁJOM SA
LÚBTE!!!**

Tomuto dôležitému oznamu všetci súhlasne zatlieskali a písmenko **Č** poslúchlo radu pani Abecedy.

Zakrátko sa samo presvedčilo, že to bolo múdre rozhodnutie. Z tých troch vznikla skvelá kapela, kde **B** bubnovalo, **C** cinkalo a **Č** hralo na činely. Znelo to takto: bum, cink, Č, Č, Č! bum, cink, Č, Č, Č!!! Stal sa z toho taký hit, že s ním vyhrávali všetky písmenkové hitparády. Keď im priateľstvo vydrží, možno sa preslávia aj v zahraničí.

Hádanka: Kto bubnuje na bubienok, bumbarasa bum, bum, bum? Tri písmenká, každé iné, pekne hrajú aj bez strún. Ktoré sú to písmenká?

D a Ď

Poznať význam slušného vyjadrovania

Prečo sa písmenko D hanbilo

D je dáma medzi písmenkami. Po večeroch chodí do divadla, do kina, do opery, do baletu a je veľmi, veľmi decentné. Slušnosť je preň prvoradá. Keď vám porozprávam, čo sa mu prihodilo, určite pochopíte, prečo sa raz **D** veľmi hanbilo.

V jedno popoludnie sa vrátilo zo školy aj so svojím kamarátom **Ď**. To je **D** s mäččeňom. Už cestou sa **D** sťažovalo, že Dušan Dostál z 1. **D** vykrikoval na deti nepekne slová. Každého okolo seba častoval nadávkami a ešte bol na to aj hrdý. Tie nadávky sa začínali, ako ste už určite vytušili, na **D**. Každý to v škole počul a písmenko **D** sa za to veľmi hanbilo. Dokonca mi nechcelo dovoliť, aby som vám ich prezradila. Tak teraz určite každý pochopí, že to budem rešpektovať.

Písmenko **D** sa tak urazilo, že na druhé ráno ani do triedy nevošlo. Radšej sa schovalo za lavičku pred dvere. Tam čakalo, čo sa bude diať. Do triedy vošlo iba písmenko **Ď** a ochotne svojho kamaráta v práci zastupovalo. Keď bolo treba písať **D**, tak si svoj mäččeň schovalo, a keď zas **Ď**, tak si ho dalo. Lenže práce bolo veľa a ono nestíhalo. Potom sa stalo, že si Dušan nemohol napísať svoje meno správne.

Bez **D** bol UŠAN. Uznajte. Mohol si na prvú stranu písanky napísať – UŠAN OSTAL?

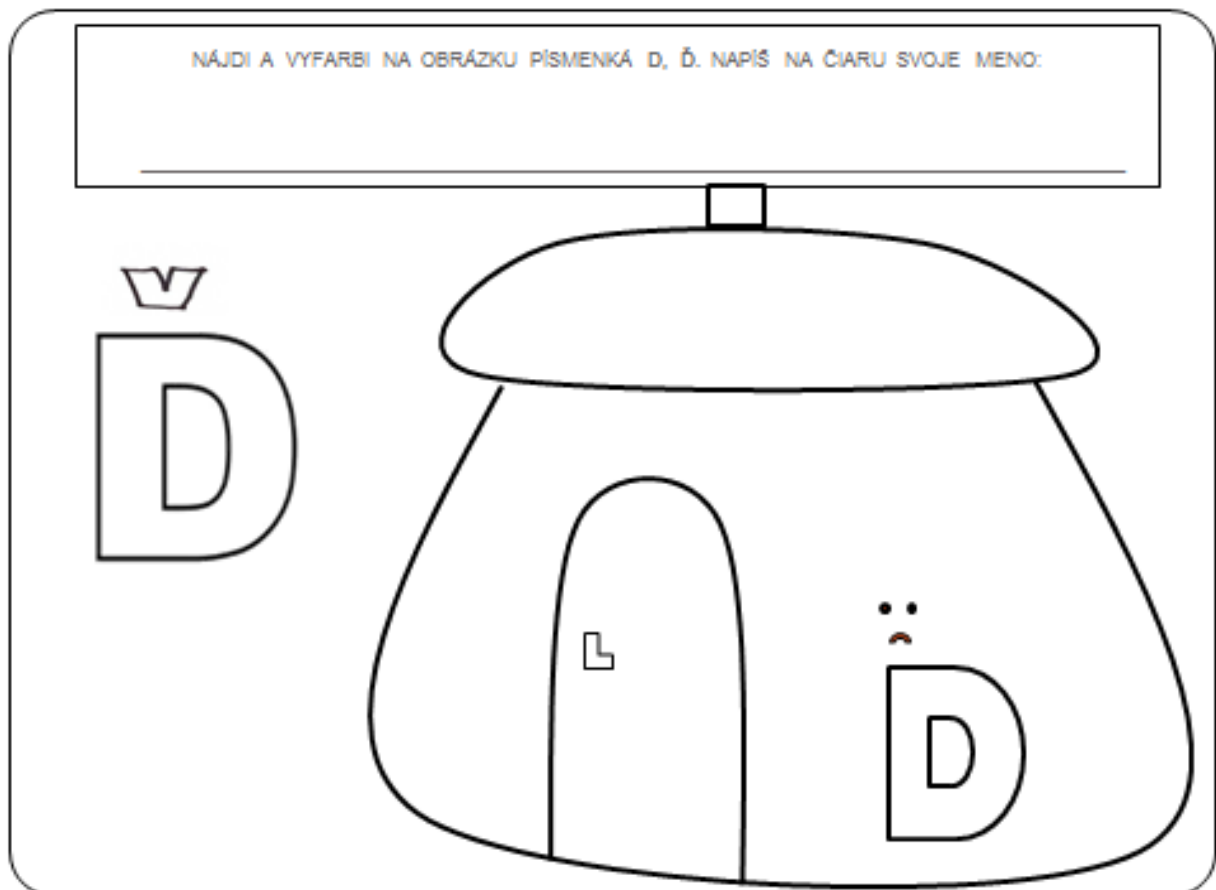
Skúšal za **D** vymeniť aj iné písmená, ale potom bol Ďušan, Fušan, Sušan, Kušan alebo Pušan. Času bolo málo a žiačikovi naozaj nebolo všetko jedno. Vedel, že bude čoskoro na posmech celej školy. Až ho bolo písmenku **Ď** aj trochu ľúto. Asi preto, že v ten deň už žiadne neslušné slovo z úst nevypustil. Veru, boli vám to poriadne nervy, nevedieť napísať to, čo zvládne aj škôlkar. Keď bol Dušan už dostatočne vytrápený a blížil sa koniec hodiny, poprosilo písmenko **Ď** ostatných o pomoc. Poľahky potom spolu napísali zmorenému žiačikovi do zošita takýto dôležitý odkaz:

KEĎ CHCEŠ, ABY SA TI PODARILO NAPÍSAŤ SVOJE MENO, VYJADRUJ SA SLUŠNE! Podpis: PÍSMENKÁ

Hneď za tým vošlo do triedy písmenko **D** a Dušanovi sa konečne podarilo napísať na písanku svoje meno aj priezvisko.

Odvtedy ste z jeho úst počuli iba slušné slová. Veď odvtedy to bol slušný chlapec.

Hádanka: Ktoré naše písmenko nás slušne učí hovoriť? Ak ti niečo zlé vyklízne, môžeš sa s ním rozlúčiť!

DZ a DŽ

Sluchom rozlíšiť hlásku DZ a lokalizovať ju **Ako písmenko DZ spoznalo babkine tajomstvo**

Písmenko **DZ** počulo raz niečo zvláštne búchať.

Dzin-dzin-dzin-dzin letelo mu do pravého ucha.

Išlo vám to z drevenice, čo pod horou stojí,
trochu sa aj toho „**dzin-dzin**“ písmenko **DZ** bojí.

Zvedavo však nakukuje do babkinej chyži,

popod okná, potajomky k babke **DZ** sa blíži.

Vidí starkú, že drevenú, čudnú vec má v rukách.

Je to **dzbenka**, maslo múti, preto toľko búcha.

Pri robote si aj spieva: **Dziny-dziny-dziny**.

Ani maslo, ani bryndza nebude bez driny.

A písmenko **DZ**, že kde je? Ak ste pozor dávali,
v **dzbenke**, v bryndzi a aj v **dziny** ste ho, dúfam, počuli.

No a v **džbáne**, tam sa **DŽ** zas na žinčici hostí, veru babka netušila, akých mala hostí.

Hádanka dnes bude iná, len počúvaj pozorne. Kde počuješ písmenko DZ?

V DZBENKE, v BRYNDZI a aj v DZINY, povedz, kde je schované.

NÁJDI A VYFARBI PÍSMENKO DZ. VYFARBI BABKU A DOKRESLI K DOMČEKU DOMÁCE ZVIERATKO.

DZINY- DZINY- DZINKY, DAJ MI KUŠ SLANINKY.
K TOMU MASLO VONAŤE, AJ HALUŠKY BRYNDZOVÉ.

DZ

Všetky deti si zapchávali uši. Aj Edo. Pani učiteľka iba krútila hlavou a prísne povedala: „Edko, Edko, veď ty si nám rozplakal hračky. Nechcú sa s tebou hrať. Budeš ich musieť odložiť.“

Edo sa zarazil. So strachom v očiach a možno aj v nohaviciach dal autíčko na miesto. Písmenká vzápätí stíchli.

Edko chvíľu zarazene sedel. Keď sa potom vrátil do hry, stále po očku sledoval to čudné plačúce autíčko. Bol rád, že je ticho. Ostatné deti zas boli rady, že je ticho Edo.

Odvtedy prestal Edko mrňať za každú maličkosť. Keď niečo potreboval, tak to rovno povedal. Veď rozprávať vedel ako rapkáč. Zvláštne bolo a čudoval sa tomu aj on sám, že sa s ním odrazu deti chceli hrať. Veď si už nemuseli každú chvíľu zapchávať uši ako predtým.

Hádanka: Kto počúval pod oknami plakať malé bábätko, komu v škôlke nepáči sa, keď nariekaš za všetko? Ktoré je to písmenko?

F

Poznať primárne farby, pomenovať farbu, ktorá vznikne zmiešaním modrej a červenej

Prečo písmenko F skočilo z nástenky

F je písmenko, ktoré najviac obľubuje fialovú farbu. Býva vo fialovom domčeku s fialovými záclonami a na oknách pestuje fialové zvončeky. Pred domom má fialovú lavičku a v záhradke pestuje fialky a floxy. Samozrejme fialové. Aj školáčky sa mu najviac páčia práve vo fialovom oblečení.

S fialovým úsmevom na tvári najradšej pozoruje deti, keď v škole kreslia fialovou farbičkou. Horšie je to s maľovaním.

V 1. B nemajú fialovú temperu. Písmenko **F** celú výtvarnú výchovu pozeralo na paletu farieb a rozmýšľalo, ako deťom pomôcť namiešať jeho obľúbenú fialovú. Maľovali totiž prírodu.

„Ako bude vyzerat' lúka bez fialových kvetov?“ pýtalo sa samo seba. „Ved' to by nebolo ono!“

A vtedy dostalo nápad.

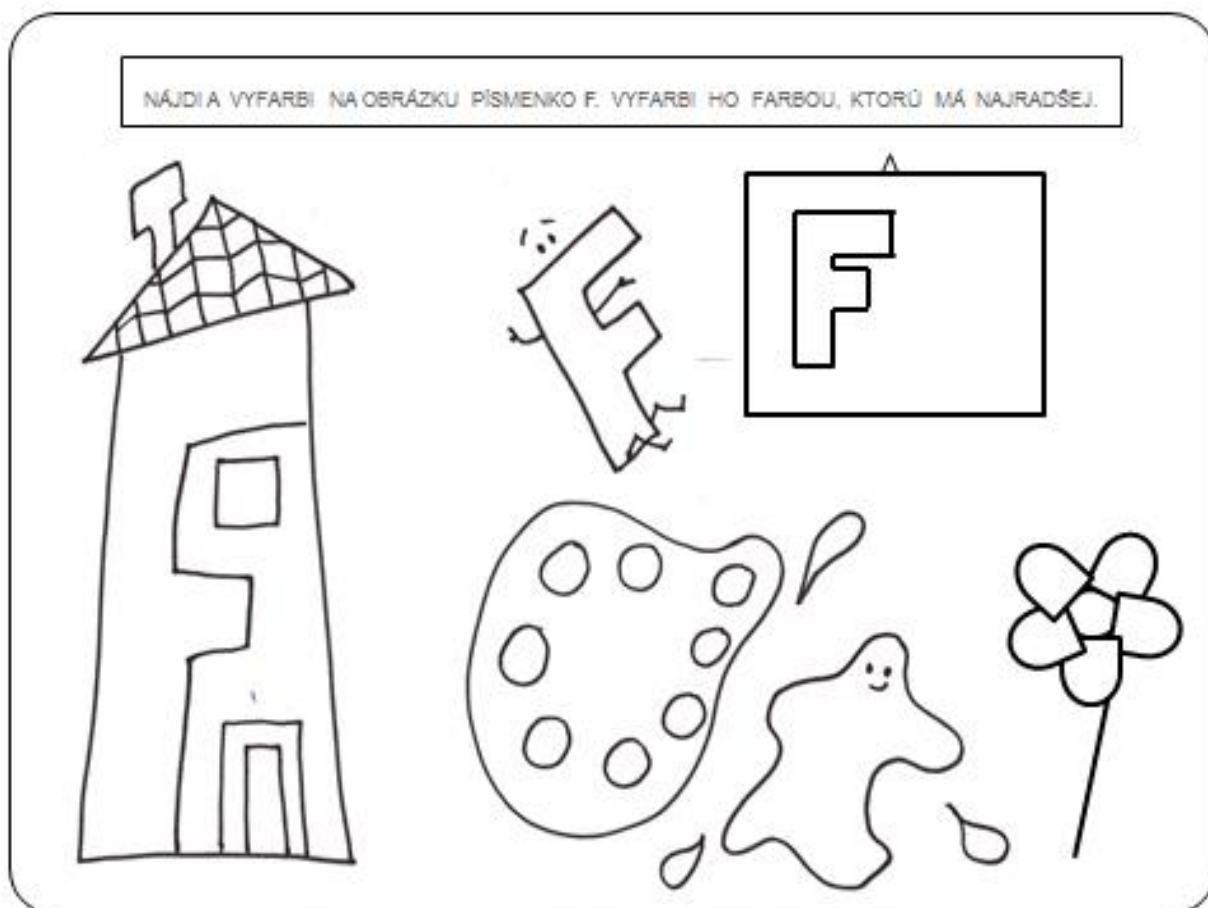
Zoskočilo z nástenky a čľuplo rovno do modrej farby na palete. Ako tam dopadlo, modrý fliačik vyšplechol presne do červenej. Vyšlo to tak, ako si to písmenko **F** predtým vyrátalo.

Ferko s Františkou v prvej lavici netušili, čo sa deje. Iba keď štetcom zmiešali modrú škvrnu s červenou, vznikla krásna fialová. Povedali to aj ostatným spolužiakom, a tak mohli namaľovať na lúku aj fialové kvety.

Či to naozaj funguje, sa môžete presvedčiť, keď budete nabudúce maľovať temperovými alebo vodovými farbami.

Keby ste chceli písmenku **F** urobiť radosť, čo myslíte, akou farbou by ste ho mali vyfarbiť?

Hádanka: Písmenko si rado všetko fialovou zafarbí, kvôli tomu skočí v triede na paletu do farby. Ktoré je to písmenko?

G

Zapamätat' si a predniesť jednoduchú riekanku

Prečo písmenko G skoro zabudlo riekanku

G je písmenko, ktoré malo vždy veľmi rado gombíky. Veľké, malé, zelené, červené, skrátka všelijaké.

Keď išlo do školy, cestou hľadalo na oblečení ľudí na chodníku gombíky a vymyslelo si takúto hru. Skákalo z jedného gombíka na druhý a hovorilo si pritom riekanku:

GOMBÍKY SÚ NA KOŠELI, MAJÚ ICH AJ GATE, KEĎ SI GOMBÍK ODTRHNETE,
BUDÚ GATE V BLATE.

Keď skočilo na gombík nejakému žiačikovi, ten ani netušil, že písmenko **G** doniesol rovno do školy. Lenže móda je móda. Pomaličky sa z nášho oblečenia začali gombíky vytrácať. Namiesto nich sa nosia bundy na zips, rifle na nity alebo nohavice na gumu. Gombíkov je dnes tak málo, že písmenko **G** tú svoju riekanku skoro zabudlo.

Až raz, bolo to na jeseň, mali prváci pracovné vyučovanie. Pani učiteľka im prikázala vyložiť na lavicu pomôcky. A vtedy sa to stalo. Vyložili si kúsok látky, nožnice, ihlu, nite a veľa, veľa gombíkov. To vám bola krása! Písmenku **G** len tak zaiskrilo v očiach. Celú hodinu čakalo, čo deti vyrobia. A veru sa dočkalo.

Ihlou a niťou zošili dohromady vystrihnuté handričky a do prostriedku dali gombík. Hotové práce vyložila pani učiteľka v triede na výstavu. Písmenko **G** natešene skočilo na prvý gombík, ktorý na svoju prácu prišla Grétka, a zaraz si spomenulo aj na zabudnutú riekanku:

GOMBÍKY SÚ NA KOŠELI, MAJÚ ICH AJ GATE, KEĎ SI GOMBÍK ODTRHNETE,
BUDÚ GATE V BLATE.

Odvtedy si môže písmenko **G** v 1. B svoju hru zahrať kedykoľvek. Keď sa mu lepšie prizriete, uvidíte, že sa na gombík aj trochu podobá.

Hádanka: Ktoré pekné písmenko má veľmi rado gombičky? Keď ich nájde, skáče, hopsá a rozpráva básničky?

 <p>☺☺☺ SÚ NA KOŠELI</p> <p>MAJÚ ICH AJ GATE </p> <p>KEĎ SI GOMBÍK ODTRHNETE,</p> <p>BUDÚ GATE</p> <p>.....?</p>	<p>NÁJDI A VYFARBI PÍSMENKO G.</p> <p>S POMOCOU „ČITAJ“ RIEKANKU, POSLEDNÉ SLOVO CHÝBA, VYMYSLI, ČO SA TAM, PODĽA TEBA, RÝMUJE.</p>
---	---

H

Poznať význam dodržiavania pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri hrách

Ako sa písmenko H v parku hojdalo

Písmenko **H** sa veľmi rado hojdalo. Na túto svoju obľúbenú činnosť využívalo každú voľnú chvíľku. Zaiste preto ho ostatné písmenká volali Hojdáčik. Keď išlo do školy, skoro vždy sa zastavilo v blízkom parku a zalietalo si trošku na hojdačke.

Urobilo tak aj v jedno septembrové ráno. Vedelo, že sa v ten deň prváci chystajú na jesennú vychádzku. Písmenko **H** si spokojne hovel na svojej obľúbenej hojdačke a trpezlivo čakalo na žiačikov. Už z diaľky počulo ich džavot a ukričanú vravu.

Keď prišli na ihrisko, všetci sa začali hrať. Predsa len, sú to ešte deti, aj keď už chodia do školy.

Prvák Hugo sa spokojne usadil na červenej hojdačke a riadne ju rozhojdal. Netušil, že do jeho kapucne na bunde nenápadne vliezlo písmenko **H** a hojdá sa s ním. Veľmi sa im to obom páčilo. Vznášali sa vzduchom sem a tam, sem a tam.

Bolo im obidvom sveta žiť, až kým múdre mu Hugovi neblysla hlavou takáto myšlienka: „Vyberiem z vrecka nový bublifuk!“

Pustil sa hojdačky a – bác! Stratil rovnováhu.

Nestihol ani poriadne siahnúť do vrecka a už sa váľal v prachu na zemi. Ešteže to nebolo vysoko!

Keď to zbadala učiteľka, naliehavo na neho zavolala, aby ostal ležať.

„Nepohni sa!“ kričala tak hlasno, že všetkým na ihrisku stuhla krv v žilách.

Lenže preľaknutý Hugo prestal rozumne uvažovať. Celý vystrašený začal automaticky vstávať. Hojdačka sa ešte stále hojdala a už-už išla Huga trafiť rovno do hlavy.

Vtedy vyskočilo z kapucne písmenko **H** a z celej sily mu zahučalo do ucha: „**Húúúú!**“

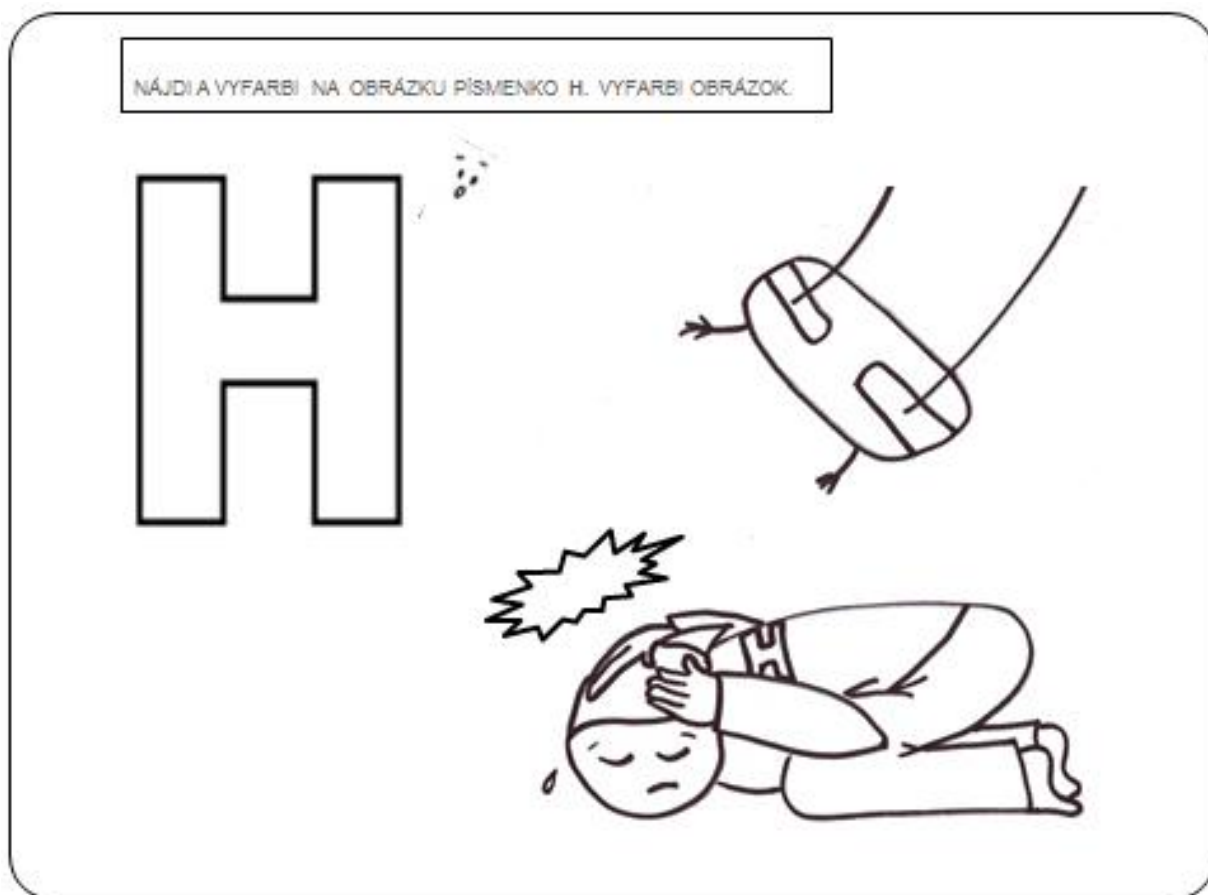
Až vtedy sa Hugo spamätal a okamžite si ľahol na zem. To bolo jeho šťastie, lebo hojdačka mu ponad ňu prefrčala ako guľový blesk.

Pani učiteľka prudko zastavila hojdačkové vyčíňanie, aby to Hugova hlava neschytila z druhej strany.

Písmenko **H** zažilo ozajstný šok. Hodnú chvíľu sa z toho celého spamätávalo. Ešte nikdy také čosi na hojdačke nezažilo.

Rozhodlo sa, že sa bude radšej hojdávať samo, lebo na niektoré deti sa ešte stále nedá spoľahnúť. Na vás sa dá, milé moje?

Hádanka: Na hojdačku podobá sa, aj hojdanie ľúbi, kto dá pozor, nech si Hugo nevybije zuby? Ktoré je to písmenko?

CH

Zapamätať si a predniesť krátky literárny útvar so školskou tematikou

Ako sa písmenko CH smialo so škôlkarskými neplechami

Písmenko **CH** sa skladá z dvoch písmeniak **C** a **H**. Keď sa potom na niečom smežeme, písmenko **CH** nám pri tom pomáha. Takto sa smialo aj so škôlkarskými neplechami. Vraj cha-cha-chá! Ale keď si vypočujete rozprávku do konca, zistíte, kto sa smialo naposledy.

Dramatizácia vhodná pre budúcich prvákov.

Postavy: Šnúrky, Šnúrková neplecha, Tričko, Rifle, Flaková neplecha, Barbie, Poriadna neplecha, Hojdačka, Hojdačková neplecha, Čas.

Rekvizity: Šnúrky do topánok, tričko, rifle, bábika Barbie, hračky, flaky s lepkami, hodiny, čelenky alebo kostýmy Šnúrkovvej, Flakovej, Poriadnej a Hojdačkovej neplechy.

Šnúrky: My sme šnúrky do topánok na mašličku viazané.
Deti nás už vedia viazať, ale možnože aj nie?!
Je to treba. Veď inak by svoju obuv stratili,
zakopli by, spadli ľahko a možno nos rozbili.

Šnúrková neplecha: *(rozväzuje šnúrky)*
Cha, cha, chá! Som Šnúrková neplecha!
Rada šnúrky rozväzujem. Ja mašličky nemusím.
S chuťou zmarím deťom v škôlke ich šnúrkové pokusy.
Cha, cha, chá! Som Šnúrková neplecha!

Tričko: Ja som tričko tmavomodré, mňa má Rasťo najradšej.
Operú ma, vyžehlia ma, pri Rasťovi je mi hej!

Rifle: My sme rifle pekné, nové. Spolu s tričkom ladíme.
Rasťo je v nás ozaj trendy. Každému sa páčime.

Fľaková neplecha: *(priliepa lepkami fľaky na tričko a rifle)*

Cha, cha, chá! Som Fľaková neplecha!

Robím fľaky na obrusy, na tričká aj na šaty,
nech je všetko zafúľané od hlavy až po päty!

Cha, cha, chá! Som Fľaková neplecha!

Bábika Barbie: *(leží na podlahe, je neodložená hračka)*

Ja som Barbie, poznáte ma, na seba si potrpím.

Keď ma deti neodložia, s tým sa veru natrápim.

Patrím s Kenom do domčeka. Tam bývame spolu.

Nechali ma ležať v kúte, takú ja mám smolu!

Poriadna neplecha: *(rozhadzuje okolo seba hračky)*

Cha, cha, chá! Som Poriadna neplecha!

Načo všetko upratovať? Že vraj: „Hračky ukladať!“

Báby, autá, stavebnice viem najlepšie rozhádzať.

Cha, cha, chá! Som Poriadna neplecha.

Hojdačka: *(naznačuje hojdanie)*

Hojdačka som hojdaná, rada deti hojdávam.

Sem a tam, sem a tam, v hojdaní sa vyžívam.

Z jednej strany na druhú, haju, haju, hajušky.

Naučila som vám hojdať Jožkov, Ferkov, Katušky.

Hojdačková neplecha: *(naznačuje silné hojdanie)*

Cha, cha, chá! Som Hojdačková neplecha!

Hojdám deti, koľko vládzem, pridávam na rýchlosti,

žeby spadli, udreli sa? S tým ja nemám starosti.

Cha, cha, chá! Som Hojdačková neplecha!

Čas: *(má hodiny)*

Plyniem presne. Ja som čas, tik-tak, tik-tak!

Deti rastú aj múdrejú, zo škôlkara bude žiak.

Vidím to a čudujem sa, ako rozum zbierajú,

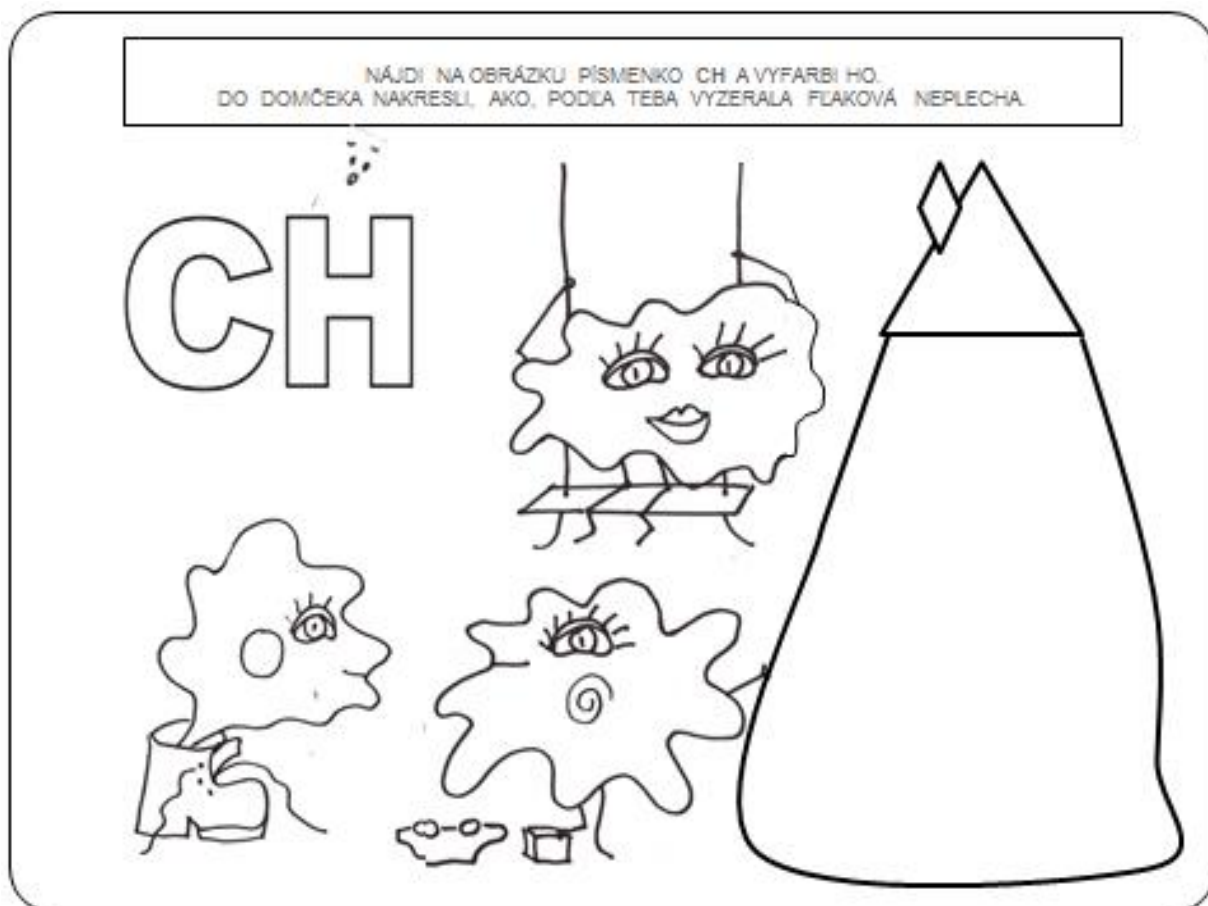
koľko nových vecí vedia, aj sa inak správajú.

Všetky neplechy si dajú dole čelenky a premenia sa na deti a naznačujú činnosť.

- Dieťa 1:** Šnúrky sa nám darí viazať. Preč, Šnúrková neplecha!
Keď si vieme samy pomôcť, to je naša potecha.
- Dieťa 2:** Aj obedy už viac domov nenesíme na tričku.
Neplecha je už tam hore. Vo fľakovom nebičku. (*ukazuje hore*)
- Dieťa 3:** Heš, neplecha neporiadna! Tej sme sa tiež zbavili,
keď sme pekne vždy za sebou poriadok urobili.
- Dieťa 4:** A neplecha Hojdačková? Tamto cez plot uteká (*ukazuje smer*),
na bláznivé hojdy u nás nikoho nenamotá.
- Všetci:** Neplechy nám dajú pokoj, tik- tak, tik-tak,
aby mohol z každého z nás po prázdninách stať sa žiak!

Cha, cha, chá! – a už žiadna neplecha!!!

Hádanka: Viete, ktoré písmenko nám rado smiešky urobí, vždy vylieči z uplakanej a aj smutnej choroby?

I a Í

Správne držať grafický materiál pri písaní zvislých čiar

Prečo sa písmenko I ľahko píše

Písmenko **I**, to je iba jedna štíhla čiaračka.

Každý, kto ho pozná, povie: „**I** je ako palička.“

Zvykli sa mu pre tú štíhlosť niekedy aj posmievať:

„Nedali ti najesť, moje?“ Kto by také reči rád?!

„Nech priberie,“ vravia druhí, „aby bolo k svetu.

Nech nedrží **I** už viacej takú prísnu diétu!“

Zastarala sa do toho pani Abeceda.

Vraj, kto sa smiať bude druhým, jemu bude beda!

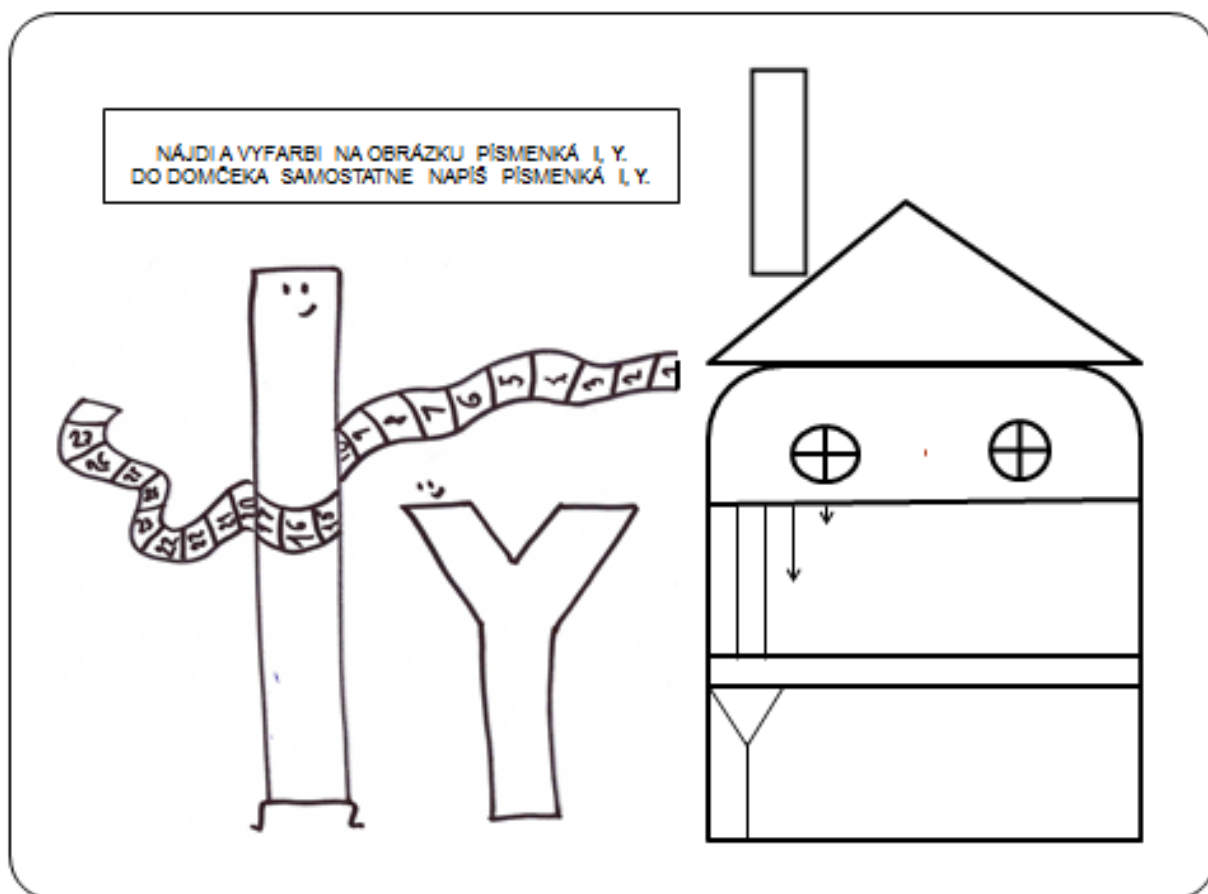
„Každý u mňa má určené, aké má mať tvary.

Len prváci môžu ešte občas písmo zmarit’.“

O písmenku **I** len krátko. Ved’ už o ňom viete.

Stačí iba jedna čiarka a **I** je na svete.

Hádanka: Ktoréže je z abecedy najštiehlejšie písmeno? Urobíte jednu čiarku a už máte hotovo!

J

Uvedomiť si zodpovednosť za svoje správanie

Ako písmenko J po mäčkene utekalo

Niekedy písmenká vymyslia také bláznovstvá, že by ste sa až čudovali, milé deti. Tak napríklad: písmenko **J** sa veľmi rado hráva na chytačku. Cestou do školy potom spolu s ostatnými beží ako opreteký, lebo **J** naháňa a ostatné písmenká si idú nohy dolámať, len aby ich nechtylo. Takto vyvádza a vystrája aj v jedno zaprášené jarné ráno. Písmenká **Č**, **Ľ**, **Š** a **Ž** bežali pred **J**, len im tak mäčkene nadsakovali. Ulicou sa ozýval výskot a krik: „Jáj! Jój! Júj! Jėj!!! A toto sa nášmu **J** veľmi páčilo, nezbedníkovi jednému.

Lenže, beda! Ako písmenká s mäčkami utekali, tie svoje mäčkene cestou stratili. A ani si to nevšimli.

Potom sa stalo, že deti v škole písali diktát a namiesto **ŽUVAČKA** napísali zuvacka. Namiesto **ČIAPOČKA** napísali ciapocka a miesto **ŠIŠKA** zas siska.

Keď to uvidelo písmenko **J**, vedelo, že je zle. Rýchlo vzalo tú svoju jednu krivú nohu na plecía a utekalo zbierať mäčkene po chodníku.

Ešte šťastie, že ich kropiace auto nepozametalo a nesplácho do kanálov. Pozbieralo ich v poslednej chvíli a utekalo naspäť do školy.

Pani učiteľka práve deťom čítala celý diktát ešte raz, aby si ho mohli skontrolovať. To bolo šťastie. Všetci žiaci si mohli chýbajúce mäčkene dopísať. Veď bez nich by mali v diktáte chýb ako maku.

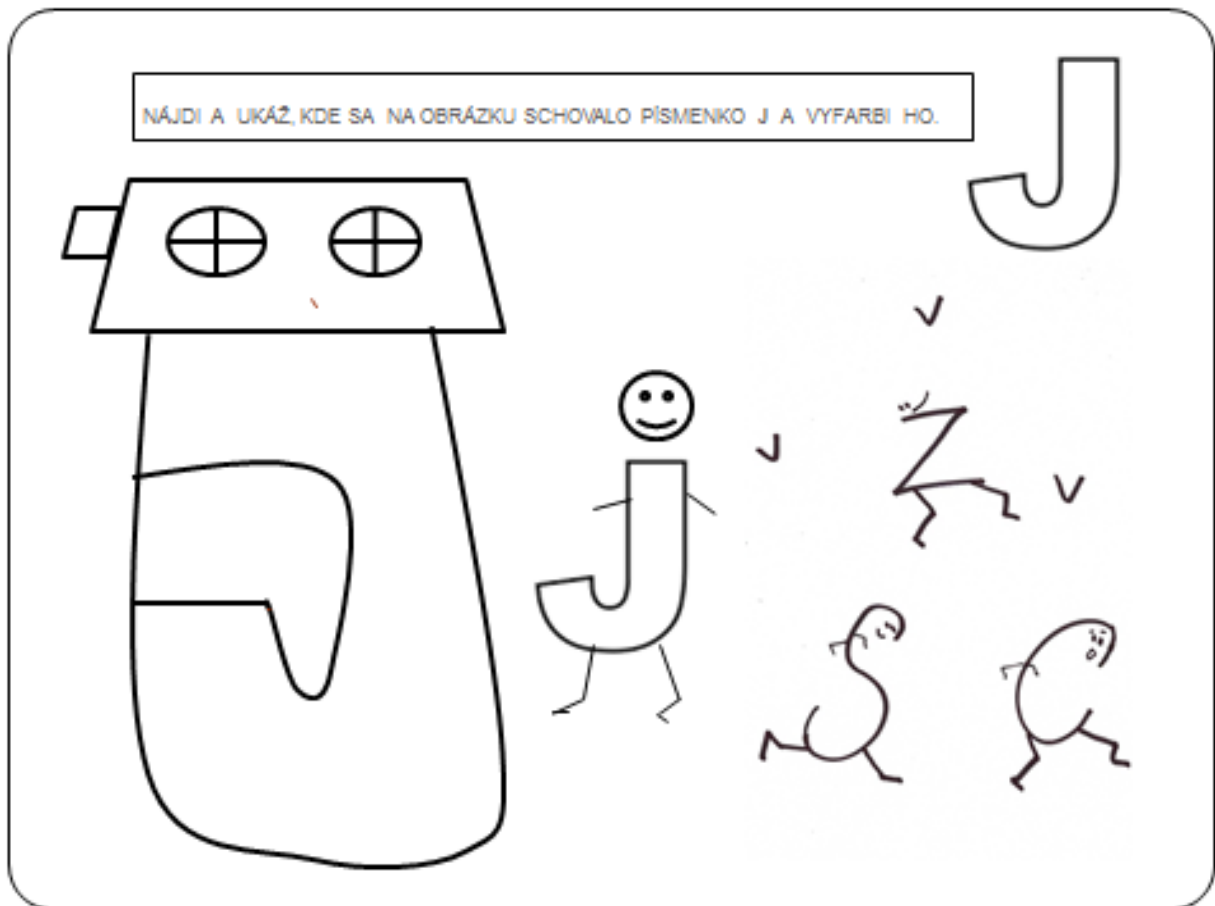
Je možné, že sa našli aj takí žiaci, ktorí si ich nedopísali, ale za to si už mohli sami.

Keby ste videli naše pojašené **J**, ako na druhý deň vyzeralo?! Bolo také zničené, že celý deň len jajkolo, jojkalo, jujkalo a jejkalo.

Všetko ho od toho skackania bolelo. Určite prekonalo rekord v behu na jednej nohe a vyslúžilo by si zápis do Guinnessovej knihy rekordov.

Odvtedy si radšej naháňačku nechávalo na doma. Vôbec sa tomu nečudujte, lebo mať na svedomí päťky z diktátu už v prvej triede by bolo naozaj veľmi ťaživé.

Hádanka: Uhádnite, kto rád straší v ABCEDE písmenká, a keď stratia mäčceň, dĺžeň, kto po všetko uteká?

K

Sluchom rozlíšiť hlásku K v slove a lokalizovať ju

Prečo majú skoro všetky deti rady písmenko K

K je písmenko, ktoré majú rady hádam všetky deti. Hneď vám poviem prečo. Nuž preto, že všetky deti sú najspokojnejšie, keď ich volajú nie Zuza, ale Zuzka, nie Johana, ale Johanka a nie Barbora, ale Barborka.

Ak ste dobre počúvali, tak ste mohli zistiť, že práve písmenko **K** robí mená krajšie. Práve preto sa vždy do školy ponáhľa, aby sa žiaci nemohli vyhovárať, že sa oslovujú Lena alebo Timo.

Lenže raz naše chúďa písmenko **K** doma zaspalo. Nechtiac to zaviniť kohút Krištof. Zabudol ráno kikirikať.

Celú noc prebdel s kvočkou Klárkou a čakal, kedy sa z vajčiek vyliahnú kuriatka. Nad ránom si od únavy na chvíľku obaja zdriemli. A keď zaspal Krištof, zaspalo aj písmenko **K**.

Zrazu však z vajca urobili kuriatka „KUK“.

Postupne z nich všetky vykukli na svet. Kohútik sa zobudil a od radosti zakikirikal: „Kikirikí.“

Písmenko **K** vyskočilo na rovné nohy a rýchlo utekalo do školy. Z diaľky počulo plakať Žofku. Sťažovala sa, že ona nie je žiadna Žoľa. Postupne žaloval aj Jaro, Miro, Vraťo a skoro všetky deti. Nikomu sa nepáčilo ich meno bez písmenka **K**.

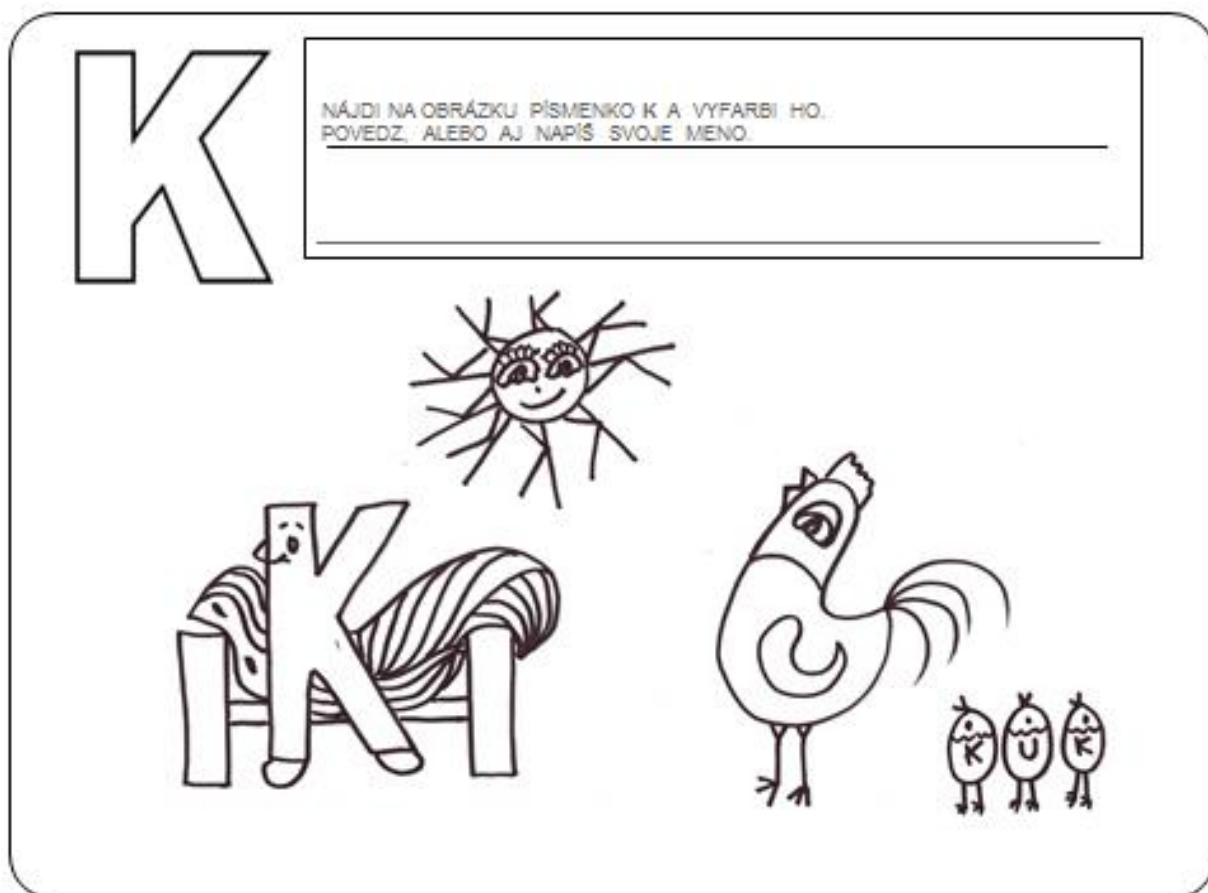
Keď dorazilo do školy, všetci žiaci sa volali Jarko, Vratko alebo Mirko. Nebudem ich ďalej menovať, lebo vy si určite viete poradiť.

Najviac sa tejto prudkej zmene čudovala pani učiteľka. Ale bola spokojná, že deti majú opäť medzi sebou také priateľské vzťahy.

Písmenko **K** si ešte v ten deň išlo kúpiť nový budík. Predavač Kamil mu dal naň výhodnú zľavu, lebo aj jemu sa páčilo, keď ho ľudia volali Kamilko. Dúfam, že nezabudnete, či je to zásluha.

Hádanka: Ktoré je to písmenko, čo prikrášli mená? Na Barborku, Žofku, Mirka za chvíľku sa zmenia?

Hádanku mám pre vás ďalšiu. Mená svoje viete? Bez krášlenia, bez maznania ako správne zniete?

L a Ľ

Zdôvodniť potrebu dodržiavania poriadku vo svojom bezprostrednom okolí

Ako sa písmenko L zbavilo lenivosti

Písmenko **L** bolo veľmi lenivé písmenko. Len by leñošilo, v posteli vylihovalo a slnečnými lúčikmi sa pritom opaľovalo. Nechcelo sa mu ani prstom pohnúť. Aj pani ABECEDA si oň robievala starosti.

Často hovorievala: „Naše **L** je také lenivé, že sa mu onedlho ani leñošiť nebude chcieť.“

V škole svoje povinnosti plnilo. To sa musí nechať. Keď však prišlo domov, urobilo neporiadok a nechalo všetko tak.

Nohavice šmarilo na zem. Ponožky – každú inde. No a topánky? Škoda hovoriť.

Toto sa nepáčilo písmenku **Ľ**. Veď komu by sa niečo také páčilo? Vždy sa za to poškriepili. Dokonca sa mu pre lenivosť ani na dvor nechcelo chodiť s ostatnými. Radšej si doma ľahlo.

Jedného dňa ležkalo na lavičke v záhrade a počúvalo, ako sa písmenká u susedov zabávajú. Hrali sa hudobné hádanky.

Poznáte tú hru: jedno dieťa ide za dvere a ostatné deti sa potichu dohodnú, akú pesničku mu dajú hádať. Keď sa písmenko spoza dverí vráti, deti mu pesničku zahmkajú a ono potom musí uhádnuť jej názov. Písmenko **L** počulo, ako všetci tajomne nôtili Prší, prší.

Počulo tiež, že **Ľ** nie a nie uhádnuť. Keď to už trvalo hodnú chvíľu, písmenko **L** to nevydržalo a silným hlasom zaspievalo:

PRŠÍ, PRŠÍ, LEN SA LEJE, NEZATVÁRAJ MILÁ DVERE. MILÁ MÁ, DUŠA MÁ,
NEZATVÁRAJ PRED NAMA.....

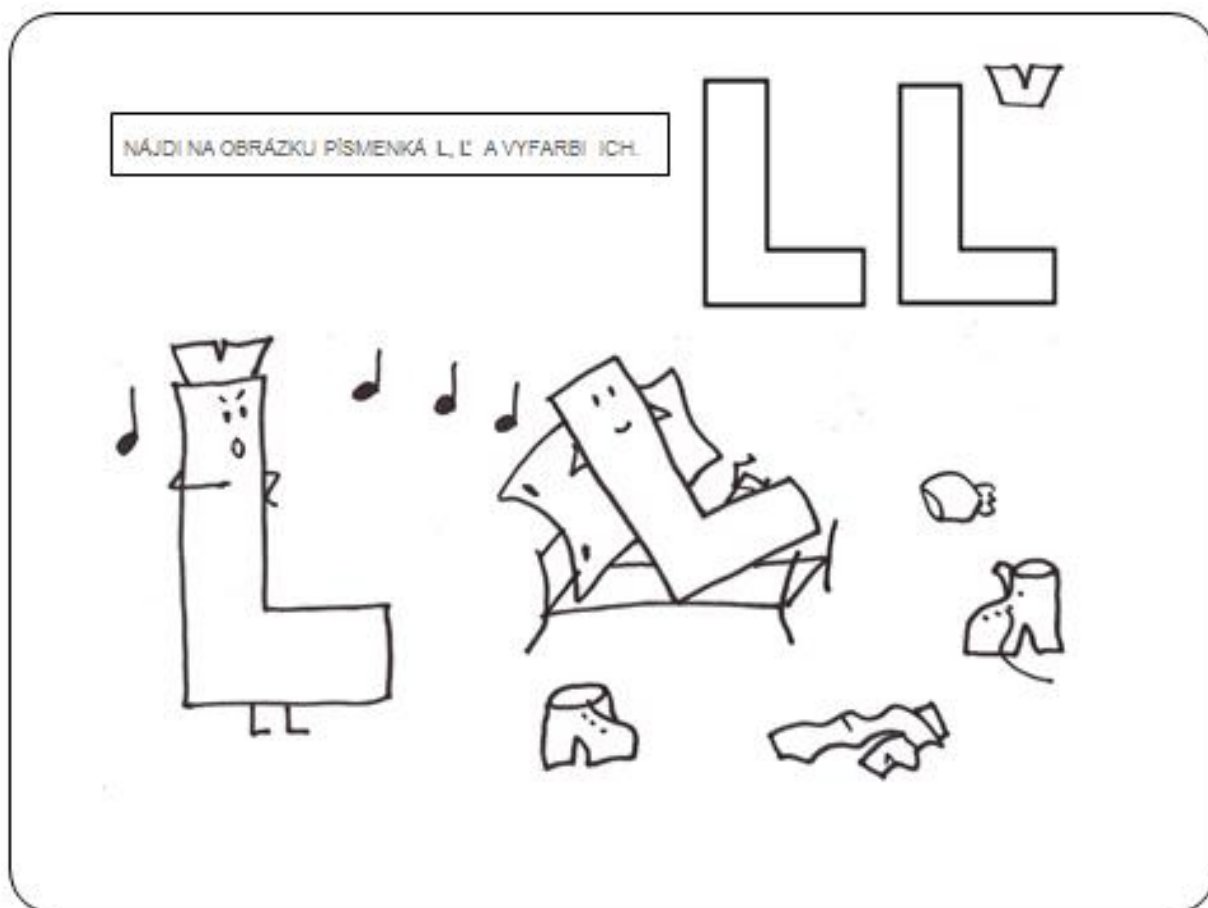
Všetky písmenká sa najskôr chceli nahnevať, že im kazí hru. Ale nenahnevali sa. Ostali z jeho výkonu úplne prekvapené.

Nikto doteraz netušil, že písmenko **L** vie tak pekne spievať. Spoločne mu všetci zatlieskali.

Najviac sa asi prekvapilo samotné **L**. Ani ono doteraz nevedelo o svojom talente. To preto, že v Abecedove nie je žiadna spevácka súťaž. Veľmi mu lichotilo, že sa jeho spev páči ostatným, a prišlo sa s písmenkami hrať.

Odvtedy už toľko neleñošilo. Zistilo, že keď si vyspevuje, práca vôbec nie je taká otravná. Je to celkom zábava. Malo to ešte jednu veľkú výhodu. Prestali doma škriepky.

Hádanka: Viete, kto sa z lenivého na šikovného premenil a ešte aj ABECEDA veľmi pekne zanôtil?

M

Poznať, pomenovať a opísať niektoré druhy motýľov **Ako písmenko M pomáhalo Mariánovi maľovať motýľa**

Písmenko **M** viselo na nástenke v triede a pozorovalo prváčence. Mali výtvarnú výchovu a maľovali motýle. Mojmír maľoval babôčku. Miške sa podaril modráčik a Matúš si vybral vidlochvosta. Išlo im to veľmi dobre a bolo sa na čo dívať.

V poslednej lavici sedel Marián Makáč a vyzeral dosť nešťastne. Jemu sa do maľovania vôbec nechcelo. Nijako si nevedel s motýlikom poradiť. Aj to skúšal, ale namaľoval akurát motýliu hlavičku s tykadlami. To bolo všetko. Na viac sa nezmohol. Bol to šikovný žiak, ale výtvarnú výchovu vôbec nemal rád. Bol presvedčený, že nevie ani kresliť, ani maľovať.

Vedel aj to, že sa hodina onedlho skončí a je najvyšší čas pustiť sa do roboty.

Keď nabral do štetca belasú farbu, jeho pohľad zabľúdil na nástenku s ABECEDOU. Písmenko **M** sa pomrvilo a zrazu vyzeralo ako motýlik.

Majo si pomyslel: „Mne z toho haraší! Ja už všade vidím motýle!“

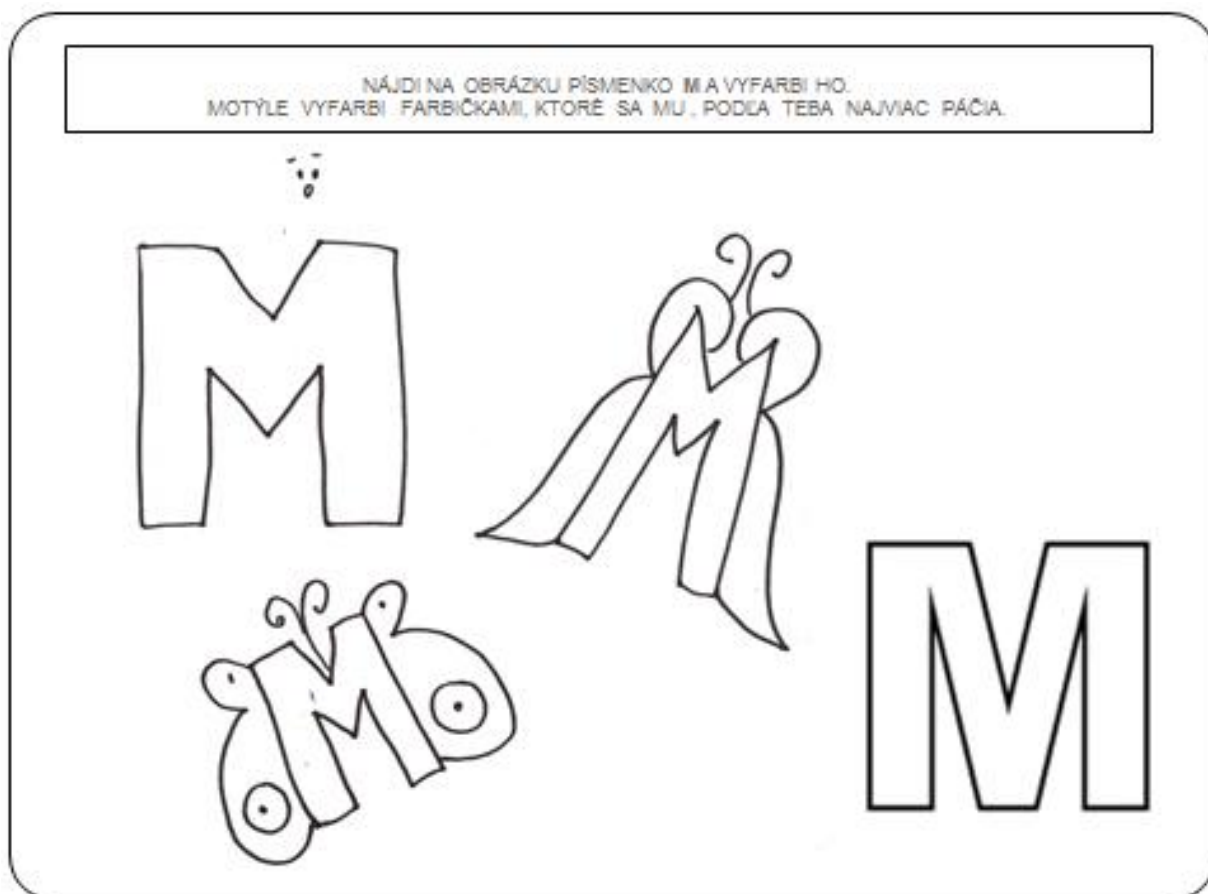
Zažmúril oči, a keď ich otvoril, štetec v jeho ruke začal maľovať. Stačilo pár ťahov a na výkrese sa objavil utešený belások. Popri lavici práve prechádzala pani učiteľka. Keď uvidela Majovo dielo, povedala: „Tebe sa podaril krásny motýľ!“

Žiaci si mysleli, že žartuje. Keď sa však pozreli na výkres, začudovali sa a najviac sa divil práve Majo. Mal totiž zvláštny pocit, že mu štetec sám chodil po výkrese. A medzi nami – nebol to len pocit.

Za chvíľku mal hotové aj pozadie. Kým zazvonilo, výkres visel na výstave na chodbe.

Majo bol veľmi hrdý na svoju prácu. Rýchlo sa vrátil do triedy pozrieť sa na písmenko **M**. Sedelo na nástenke a bolo také isté ako všetky ostatné písmenká. Ale na motýľa sa aj tak najviac podobalo.

Hádanka: Kto sa mení na motýľa, keď sa maľba nedarí? Čáry-máry – a zrazu máš motýľa na papieri. Aké je to písmeno?

N a Ň

Uvedomiť si potrebu starostlivosti o svoj zovňajšok **Ako si písmenko N obulo po stýkrát topánky naopak**

Písmenko N si dost' pravidelne obliekalo svoje veci naopak. Nie žeby sa nevedelo obliecť. To nie. Zručné a šikovné bolo dost'. Problém bol v tom, že sa mu hlavou prehánali úplne iné veci ako tričko, nohavice alebo nejaká čapica. Na obliekanie mu čas neostával. Písmenká sa ho preto niekedy posmešne pýtali: „Ako sa máš? Naopak?“

Jeho kamarát – písmenko Ň mu cestou do školy často s obliekaním pomáhalo. V jedno ráno to však nestihlo, a preto sa stalo toto:

Písmenko N, ako už hádam po stýkrát, obulo si topánky naopak. Potvorky topánky sa nahnevali a takto si povedali:

„Veď počkaj, ty neporiadnik! My si ťa trochu ponat'ahujeme. „Ja som pravá topánka a mňa si N obulo na ľavú nohu. Budem ho ťahať naľavo,“ povedala si pravá topánka.

„Ja som ľavá a mňa si obulo na pravú nohu. Ja zas pôjdem napravo,“ povedala si ľavá topánka.

A tak aj bolo. Obe si išli svojou stranou, čo spôsobilo, že N sa začalo akosi zvláštne rozťahovať. Prečudesne menilo svoj tvar. Až bola z neho na chodníku dlhá hnedá šnúra. Vstávalo zo zeme, namáhalo sa, ale nezmohlo nič. Iba čo sa po chodníku plazilo ako červíček. V tom okamihu nad ulicu vzlietla drozdica. Hľadala nejaký chutný kúsok jedla do zobáka pre svoje drozdie mláďa. Keď uvidela N ako dážd'ovku, pomyslela si: „Aha! Raňajky pre moje drozdíča!“ a strmhlav sa vrhla na korisť. Vôbec jej nebolo divné, že dážd'ovka má topánky.

Keď sa písmenko Ň otočilo, nestačilo sa spamätať z prekvapenia. Drozdica unášala jeho kamaráta nevedno kam.

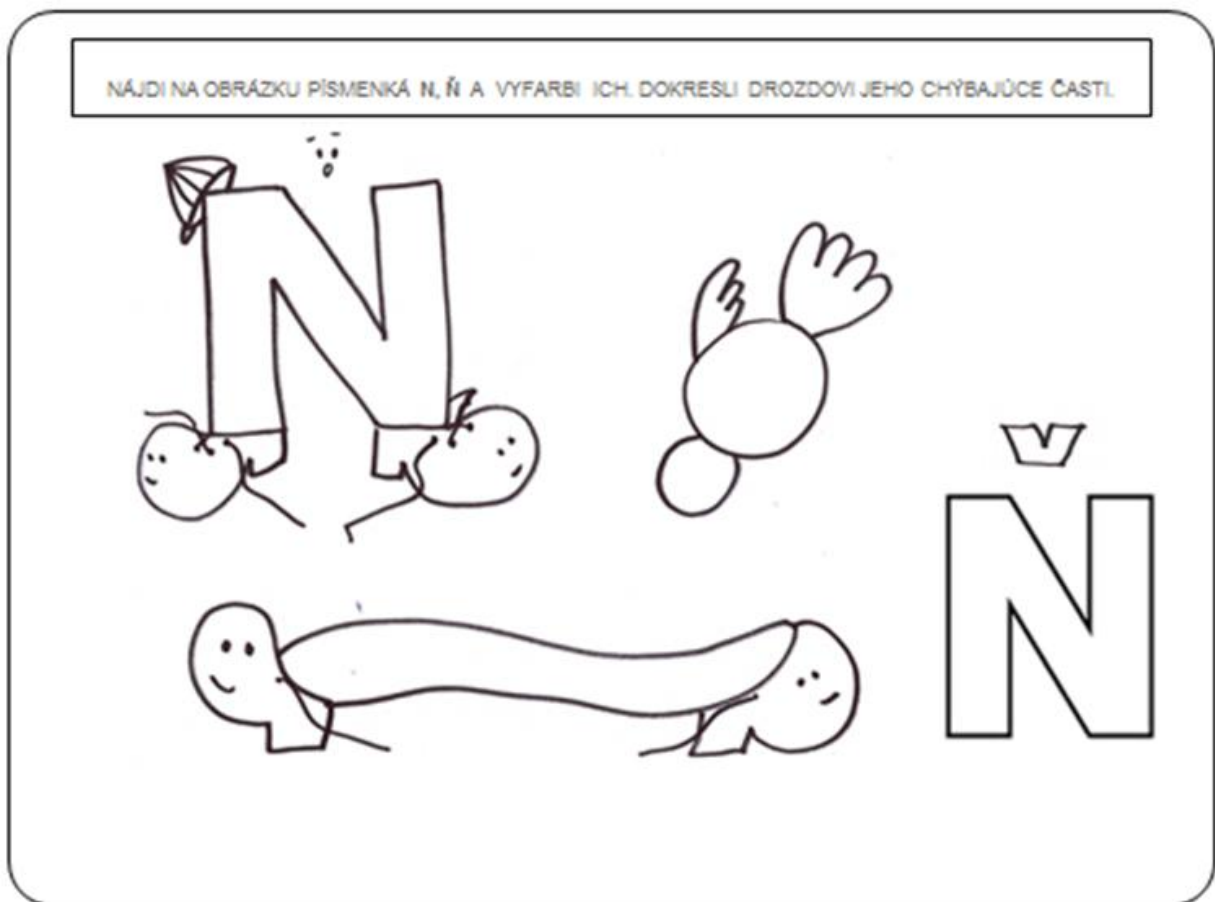
Písmenko N sa vystrašene zvíjalo v zobáčisku a úpenlivo prosilo: „Pani Drozdová, prosím vás, dajte ma späť na chodník, prosím.“

Tá bola taká prekvapená, že ho skoro zhltna. Žiadneho červíka ešte nikdy nepočula tak spisovne a slušne rozprávať. Vlastne, s červíkmi nedebovala vôbec. Keď pristáli v hniezde, písmenko N si rýchlo prezulo potvorky topánky správne a konečne sa mu podarilo narovnať. Celá drozdia rodinka vtedy zistila, že majú doma na návšteve N. Drozdici padol kameň zo srdca, že taký vzácny hosť neskončil v drozd'om brušku. Veľmi sa mu za to ospravedlňovala

a hneď ho letecky dopravila rovno na školský dvor. Tam ho už radostne vívalo Ň aj s ostatnými písmenkami. Tešilo sa, že sa kamarát vrátil živý a zdravý.

Písmenko N si od tých čias dávalo väčší pozor pri obliekaní. Veď, čo keby sa dostalo do zobáka nejakému nevzdelanému vtáctvu, ktoré písmenká nepozná. Celkom ľahko by mohlo prísť o život. Ešte šťastie, že si naše deti už vedia obuť topánky správne. Však, moje milé?

Hádanka: Komuže sa podarilo obuť, obliecť naopak, koho zobral do zobáka taký veľký sivý vták? Ktoré je to písmenko?

O a Ó

Poznat' význam vzájomnej pomoci

Ako písmenko Ó prišlo o svoje zrkadlo

Keď niekto vysloví písmenko **O**, tak ho nielen počujete, ale na jeho ústach aj vidíte. Môžeme si to spolu vyskúšať.

O sa kamarátilo s písmenkom **Ó**. Obe písmenká spolu spokojne nažívali, do školy chodili a žiakom pri učení ochotne pomáhali. Písmenko **O** znelo krátko, lebo nemalo dĺžku, a tak s ním nemalo ani starosti.

Zato **Ó** sa o svoj dĺžku staralo až priveľmi. Hádam aj viac, než bolo treba. Neustále si ho česalo, umývalo, lakovalo, fénovalo, ondulovalo a do zrkadla pritom pozeralo, lebo len vtedy to vraj bolo ono.

Raz mu však to zrkadlo spadlo a rozbilo sa.

Ó vykriklo: „ÓÓÓÓÓ, moje zrkadlo! Och, ako som ja nešťastné dopadlo!“

A naozaj. Písmenko osmutnelo, prestalo chodiť von a aj do školy odmietalo ísť.

Vraj bez zrkadla sa nemôže upraviť a také neupravené sa neukáže nikomu na oči.

Smola bola v tom, že sa to stalo práve vtedy, keď malo **O** aj **Ó** v písmenkovom kalendári sviatok. V ten deň sa v škole písmenká, ktoré majú sviatok, najviac spomínajú. Vtedy sa tešia do školy práve tie deti, ktorých meno sa tak začína.

Lenže **Olina, Oto, Oliver a Otilka** vôbec netušili, že dnes **O** a aj **Ó** majú nejaký problém.

A teraz vám prezradím, načo sú na svete kamaráti. Predsa, aby si v núdzi pomáhali.

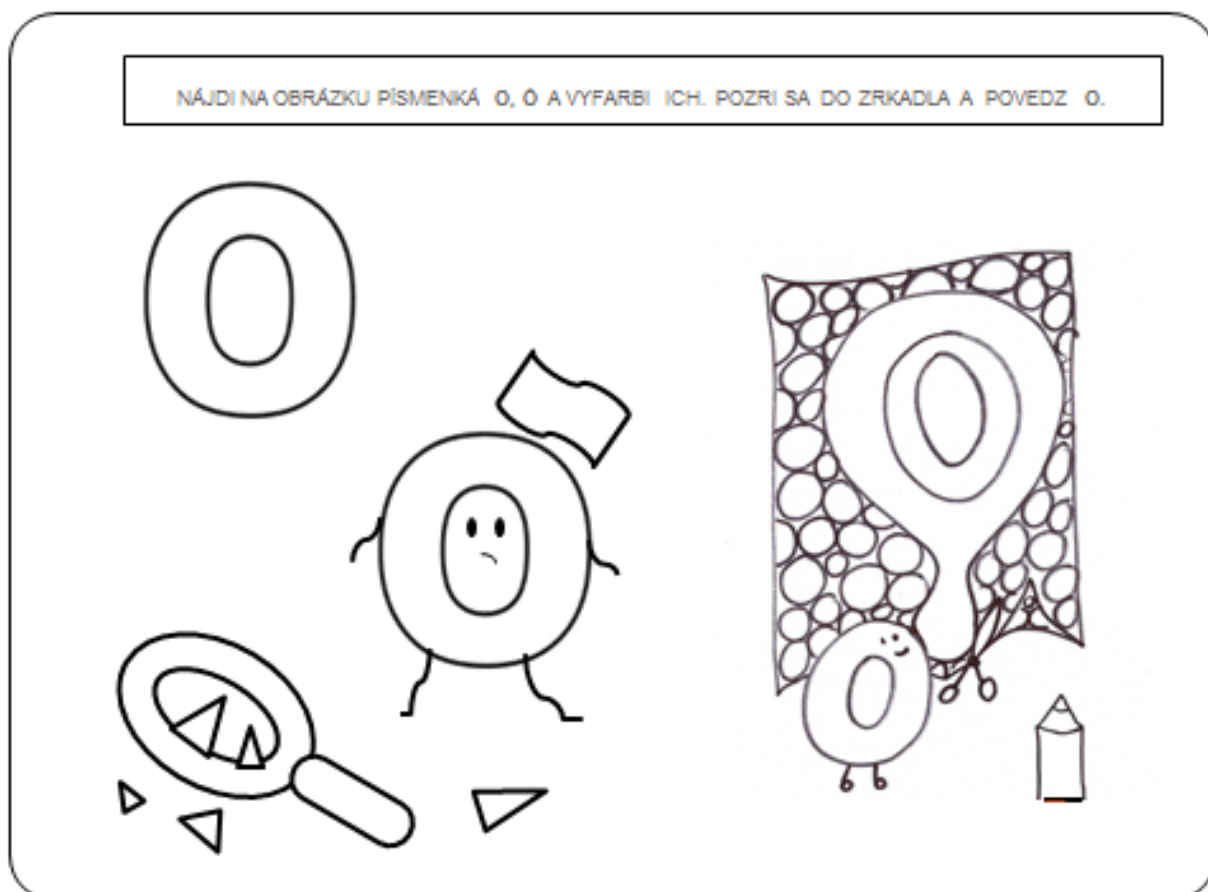
Písmenko **O** bolo nielen dobrý, ale aj múdry kamarát. Povedalo si: „My písmenká sme napísané a zrkadlo bude nakreslené.“

Vytiahlo farbičky, nožnice, výkres a svojmu kamarátovi nakreslilo, vyfarbilo a vystrihlo celkom novučičké zrkadlo.

Tak si rýchlo **Ó** upravilo svoj dĺžku a spolu sa ponáhľali do školy. Nechceli za žiadnu cenu zmeškať vyučovanie, aby Olinka nebola linka, Oto – to, Otilka – tilka a Oliver – liver.

Táto galiba sa odvtedy už nikdy nezopakovala, lebo papierové zrkadlo je našťastie nerozbitné.

Hádanka: Má pri sebe zrkadielko, rado sa doň pozerá, keď zrkadlo rozbilo sa, kto ho spravil z papiera? Ktoré je to písmenko?

P

Zoznámiť sa s právmi dieťaťa

Ako písmenko P pomohlo Paľkovi Paprčkovi

Každý prvák sa učí v prvej triede písať. To vieme všetci. Písmenko **P** dozerá na to, aby sa tlačené písmenká v prváckych písankách menili na písané.

Bolo to tak aj v jednej dedinskej škole v Praženičkove pod Panvicou. Možno ste o tom počuli aj vy, že sa tam prvákom nasťahovala do triedy potvora Žalobaba. Sedela skrytá pod oknom a prvákom do uší v jednom kuse našuškávala: „Žaluj! Toto si necháš? Povedz to! Všetko zažaluj!“

Deti ju, napodiv, poslúchali. Každú chvíľu potom pán učiteľ počúval: „Peter ma postrčil! Prokop mi nepožičia pravítko! Petra sa mi posmieva!“ Títo prváci povedali úplne všetko, a preto sa ani písaniu nemohli venovať tak, ako treba. Jednostaj riešili problémy so žalovaním. Pán učiteľ to nevydržal a povedal: „Takto to ďalej nejde! Oddnes vyhlasujem zákaz žalovania!“

Žiaci si to zapamätali a podľa toho sa aj správali. Prestalo žalovanie a milá Žalobaba sa musela odsťahovať, lebo ju už nikto nepočúval.

Písmenko **P** bolo opäť spokojné. Nie však nadhlo. Do triedy prišiel nový žiak Piťo Pampúch a hneď začal Paľkovi Paprčkovi robiť veľmi nepekné veci. Počkal si ho ráno pred školou a vypýtal si od neho desiatu, alebo peniaze, alebo nové pastelky.

„Ak čo i len cekneš, dostaneš výprask!“ vyhrážal sa so zaťatou päťou nespratník. Paľko dodržal zákaz žalovania a o všetkom mlčal. Len bol zrazu smutný. Prestal sa s deťmi hrať a aj s učením začali problémy. Doma klamal, že je chorý, len aby nemusel ísť do školy. Cez prestávky sedel v kúte a so strachom čakal, čo si zas na neho Piťo vymyslí.

Toto si všimlo písmenko **P**. „Veď tu sa porušujú detské práva!“ povedalo si a spolu s ostatnými vymyslelo takýto plán:

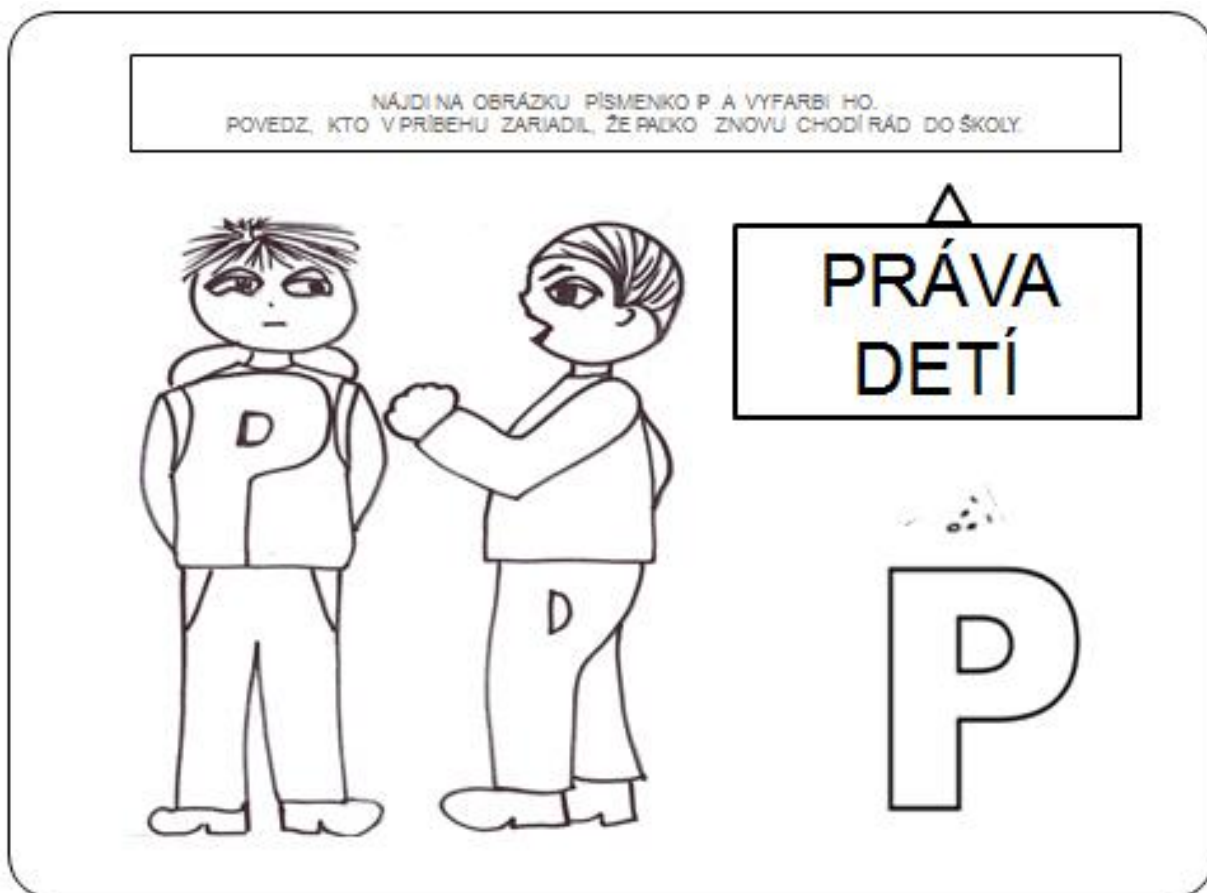
Na nástenke v triede viseli napísané PRÁVA DETÍ. Keď ostal Paľko v triede sám, nenápadne mu písmenká tento dôležitý odkaz šuchli rovno na lavicu. Žiačik ho vzal, a keďže už vedel čítať, tak aj prečítal.

Dozvedel sa, že keď mu niekto proti jeho vôli niečo zoberie alebo sa mu vyhráza bitkou, porušuje jeho práva. TOTO SA MUSÍ POVEDAŤ! Paľko sa s obavami vybral za pánom učiteľom a všetko mu pravdivo vyrozprával. Pán učiteľ ho vypočul a nahneval sa. Lenže nie

na Paľka, ale na drzého Pit'a. Nevieme, ako to škola zariadila, ale porušovanie práv sa v nej viac nezopakovalo.

Písmenko **P** bolo šťastné, že sa Paľko v škole cíti opäť dobre. Ved' to bol súci žiak, ktorý už vedel, čo sa musí povedať a čo je len zbytočné žalovanie. Všetko to zavinila Žalobaba. Alebo nie?

Hádanka: Ktoré z písmen sa postará o písanie správne? Vyzná sa aj v detských právach, tak ho radi majme.

R a Ř

Zreteľne artikulovat' a vyslovovat' hlásky

Prečo písmenko R nemalo čas na deti

Písmenko **R** bolo riadny horenos. Keď kráčalo s ostatnými ulicou, bolo zo všetkých najvyššie. Nie preto, že tak narástlo, ale preto, že sa rado naťahovalo a vysokánske podpätky nosilo. S obľubou sa dívalo na ostatných zvysoka. Bolo o sebe presvedčené, že je najdôležitejšie v ABECEDÉ.

Veľa škôlkarov a aj niektorí školáci mali pred ním rešpekt. To je fakt. Bolo to preto, lebo **R** sa ťažšie vyslovuje. Takýto problém mal aj prvák Roman a trochu sa preto trápil. Stále pozeral do šlabikára, kedy sa budú písmenko **R** učiť. Dúfal, že mu práve R pomôže.

Lenže písmenko **R** malo úplne iné starosti, ako pomáhať deťom. Dôležito si dudralo: „Ja naozaj nemám čas zaoberať sa nejakými prváčikmi. Mali sa to naučiť v škôlke. Mňa teraz čaká módna prehliadka.“ A začalo sa prechádzať po móle ako nejaká písmenková celebrita.

Ešte šťastie, že toto nepočuli deti. Určite by boli z toho sklamané.

Romanova učiteľka vedela, že v triede sú žiaci, ktorých neposlúcha jazyk, a preto zavolala na rodičovské združenie pani logopedičku. Ona pozná všelijaké triky, ako naučiť detské jazýčky vyslovovať všetko správne. Našťastie tam bola aj Romanova mamka a hneď na druhý deň sa spolu vybrali na LOGOPÉDIU.

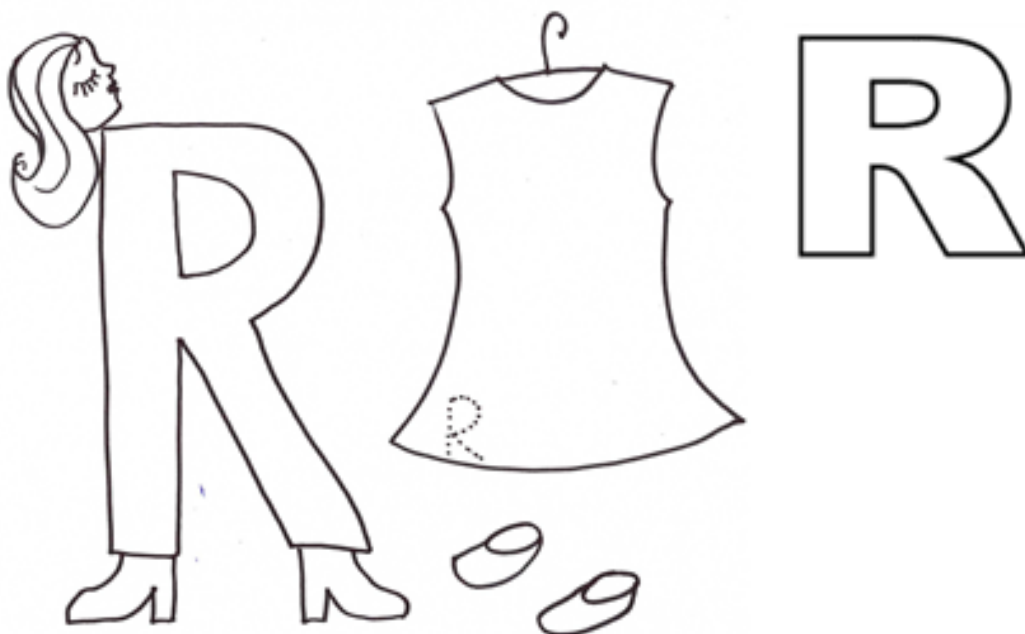
Pani logopedička si musela zavolať na pomoc písmenká **T** a **D**, lebo **R** ešte stále kdesi pózovalo pred fotografmi. Vysvetlila prvákovi, že si má doma opakovať **TD, TD, TD!** „Aké jednoduché,“ povedal si Romanko a začal pravidelne cvičiť. Veď to bolo celkom zábavné. Trénovať sa naozaj oplátilo, lebo po krátkom čase mu zrazu z úst namiesto **TD** vyšlo skutočné **R**.

Radoval sa Roman, radovala sa jeho mama a aj písmenká. Iba **R** o ničom nevedelo, lebo si práve vykračovalo po móle a strojene sa usmievalo. Ako dvíhalo svoj namyslený nos stále vyššie, zakoplo a spadlo. Ešte prevrátilo na pódiu aj vázu s kvetmi. Diváci sa rozchichotali. Juj, to vám bola hanba! Písmenko **R** sa rýchlo pratalo s odlomeným opätkom do zákulisia. Tam si obulo pohodlné topánky a tie vysokánske parády zahodilo sklamane do koša.

Po tejto udalosti sa radšej vrátilo k ostatným písmenkám. Celkom zmenilo svoje správanie. Zistilo, že pomáhať deťom je oveľa dôležitejšie. A odvtedy sa naozaj snaží. Ak však má predsa len niekto problém s písmenkom **R**, nech to skúsi na LOGOPÉDII.

Hádanka: Kto sa na nás z výšky díval, namyslený večne býval? Kto opätky polámal, keď sa pyšne predvádzal? Ktoré je to písmenko?

NÁJDI NA OBRÁZKU PÍSMENKO R A VYFARBI HO. VYFARBI MU OBLEČENIE, VYPARÁĎ HO.

S a Š

Zreteľne vyslovovať hlásky S a Š **Ako sa písmenká S a Š farbičkami pokreslili**

Písmenká S a Š veľmi rady čítali knihy o prírode. Všeličo už o zvieratách vedeli, ale najviac sa zaujímali o hady. Asi preto, že had syčí a toto syčanie znie tak, akoby sme vyslovovali písmenko S alebo Š. Ak sa na S a Š dobre pozriete, určite mi dáte za pravdu, že sa na hady aj podobajú. Možno práve preto si vymysleli takéto lapajstvo.

Bolo 1. apríla, keď sa písmenká S a Š vopred dohodli, že si urobia z ostatných písmeniiek aprílový žart. Navzájom si pokreslili farbičkami po sebe vlnovky a čiarky tak, že vyzerali ako skutočné vretenice. Keď boli ráno všetky písmenká v triede, ony s hlasným syčaním otvorili dvere. Písmenká sa tých dvoch tak zľakli, že sa v sekunde rozprchli pomedzi lavice ako myšky.

Zatiaľ sa S a Š tešili, že sa im žartík vydaril. S veľkým smiechom volali: „Prvý apríl! Prvý apríl!“

Potom sa na tom smiali už všetci a pomaly sa vrátili na nástenku. Okrem tých dvoch lapajov. A to bol problém. Stalo sa niečo, čo nikto nečakal. Vošla do triedy Stela a od strachu celkom zmeravela. Na svojej lavici videla dva hady.

Zmeraveli aj S a Š a ostali ležať bez pohnutia. Stela vyletela z dverí ako víchor a na chodbe vrazila do nič netušiaceho pána školníka.

Celá vystrašená ho ťahala za rukáv a jachtala: „V triede sú hady! V triede sú hady!“

Lenže školník si myslel, že si z neho Stela robí prvý apríl. Vôbec jej neveril a ani s ňou nechcel nikam ísť.

Vraj, dnes ho už nachytali doma jeho dve deti a to mu úplne stačí. Lenže Stela s plačom na krajíčku tvrdila, že to nie je žart, a podarilo sa jej ho nakoniec prehovoriť.

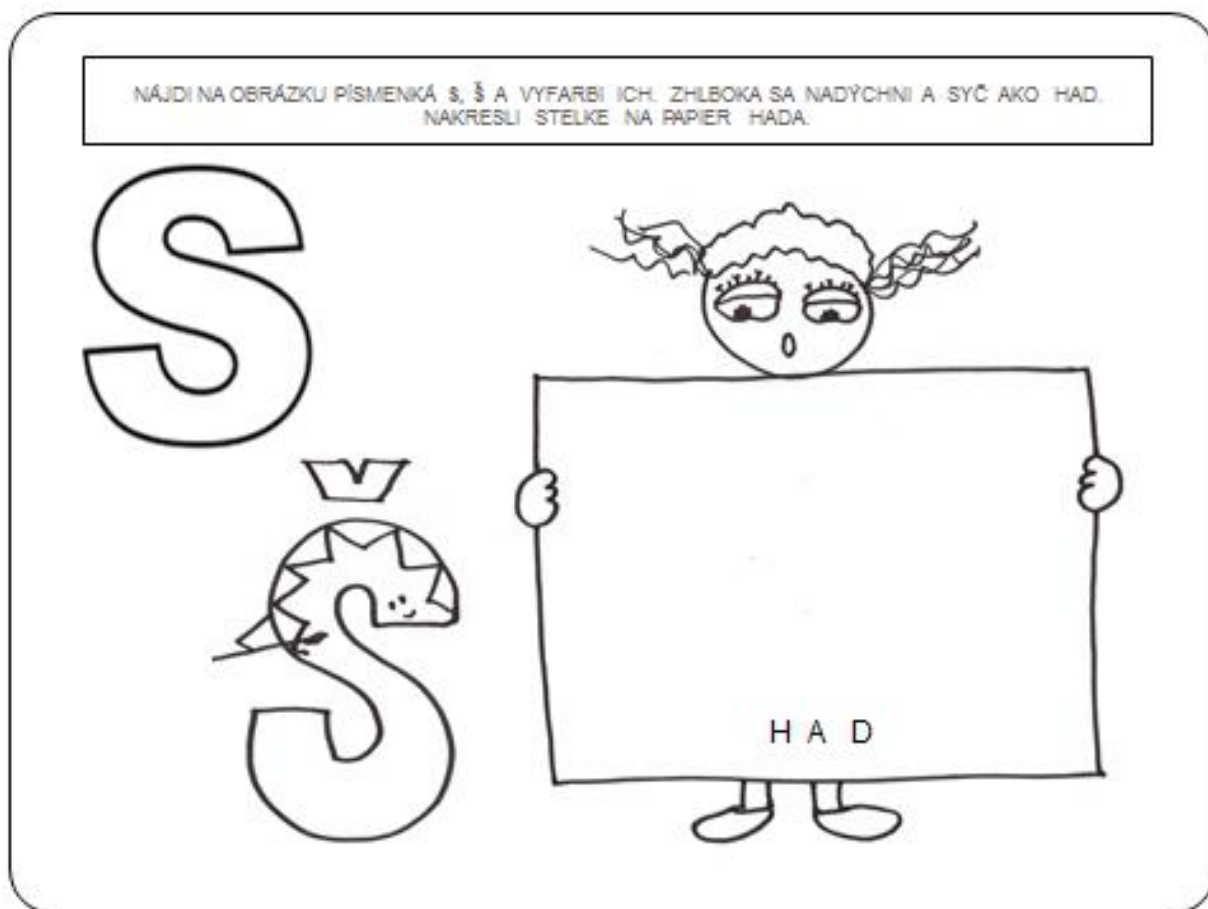
Vošli spolu do 1. B. Na lavici pod nástenkou ležali dve pekne vyfarbené písmenká S a Š.

Pán školník ich zdvihol a povedal: „Stela, ale veď toto nie sú hady. Iba vám z nástenky spadli dve písmenká. Máš bujnú fantáziu, dievča.“

Keď sa Stela opovážila vykuknúť spoza školníkovho chrbta, videla písmenká S a Š, ako ležia na lavici, a prestala sa báť. S miernou obavou ich pripevnila na nástenku a ešte niekoľkokrát jej tam počas vyučovania zablúdil pohľad, aby sa uistila, že jej nič nehrozí.

Dodnes jej to však vřta v hlave, kto mohol písmenká pokresliť tak, že ona v nich videla ozajstné vretenice. My jej to ani za nič neprezradíme. Spoliehame sa na vás.

Hádanka: Kto si žarty z druhých robí na prvého apríla, kto zasyčal, že hned' Stela z triedy chvatom letela? Ktoré sú to písmenká?

T a Ť

Uvedomiť si dôležitosť ochrany prírody **Ako písmenká T a Ť zachránili šidielko a vážku**

Šidlo Trdlo a vážka Blažka sa naháňali ponad svoj rodný močiar. Bláznili sa, lietali, až šidlo v tom šantení vletelo cez otvorené okno do akéhosi domu. Vážka Blažka, tiež taká popleta, za ním. Po chvíli obaja zistili, že sa ocitli v ŠKOLE. Rovno v prvej triede.

Keď sa poobzerali okolo seba, zneisteli, lebo tieto deti nepoznali. Ved', čo ak sa ešte neučili, že prírodu treba chrániť? Okamžite preto chceli letieť domov. Nabrali kurz a rýchlym oblúkom zamierili von. Ale smola. Nenašli cestu. V plnej rýchlosti vrazili rovno do zatvoreného okna. – Bác! Prilepili sa naň a ako omráčené skĺzli na okenicu.

„Musím letieť najkratšou dráhou smerom za svetlom,“ šveholila vážka, „tak nás to učili, nech sme čím skôr vonku!“

Lenže najkratšie to bolo práve cez zatvorené okno.

„Joj, keď ja neviem, ktoré z tých okien je otvorené a ktoré zavreté. Kto sa v tom má vyznať!“ dudralo si šidlo.

Malý hmyzí rozumček si teraz nevedel poradiť sám. Celou silou narážali do okna, no nie a nie sa dostať von. Žiaci si nič nevšimli, lebo boli zaujatí čítaním zo šlabikára. Našťastie si toto trápenie všimli písmenká T a Ť. Určite preto, že sa na seba s vážkou a šidlom dost' nápadne podobajú.

Práve zvonilo na prestávku a všetci žiaci vybehli na chodbu.

Písmenká T a Ť rýchlo zavolali ostatných, aby spolu spustili žalúzie na všetkých oknách! Okrem jedného. „To otvorené nezastrieme!“

Všetci sa dali do práce a raz dva bolo hotovo.

„Crrrrrrrrn,“ ozvalo sa zvonenie. Šidlo s vážkou sa prebrali z omráčenia, vzlietli a nabrali nový smer – otvorené okno!

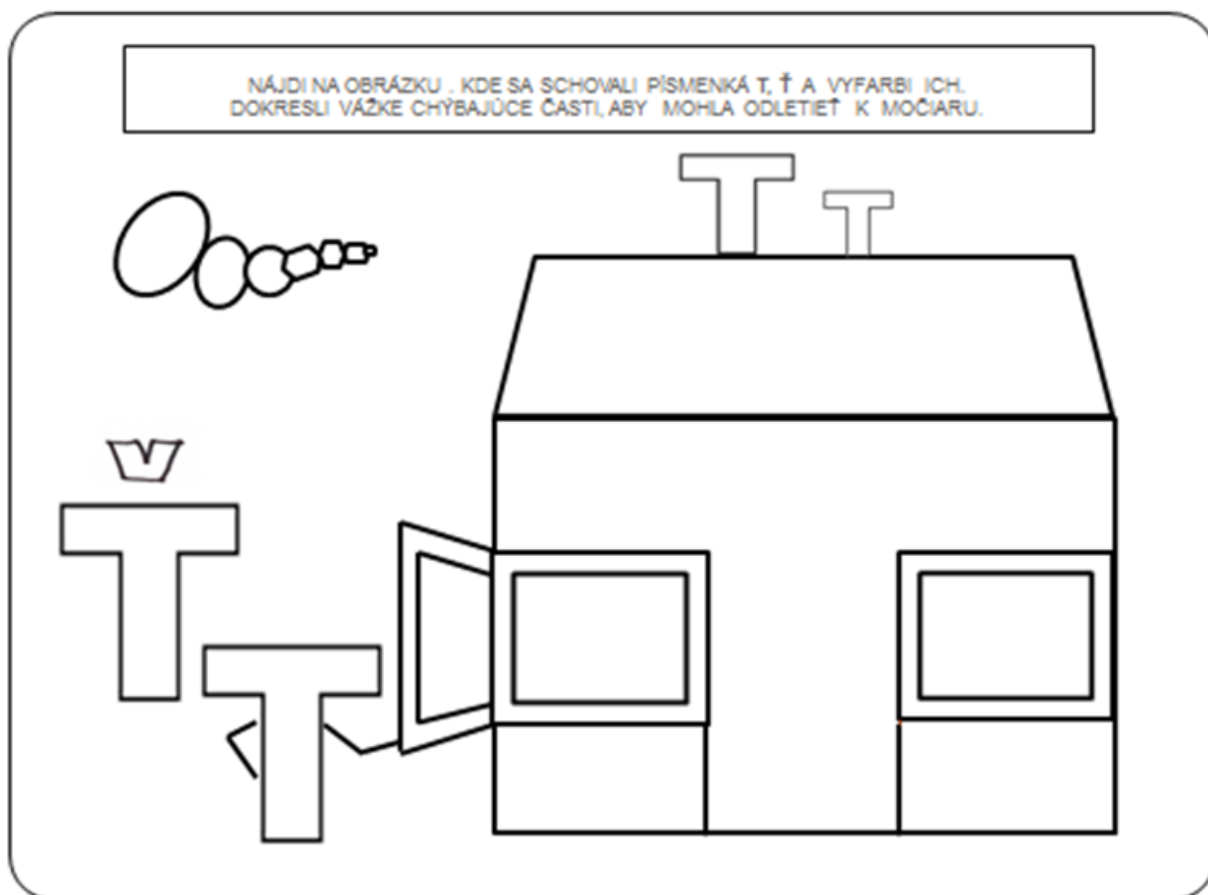
Tentoraz im to konečne vyšlo, pretože v tmavej miestnosti len tadial' prenikali slnečné lúčiky do triedy. To bola tá správna cesta.

Písmenká T a Ť vedeli, že to funguje. Naučili sa to od detí. Tie nedávno pomohli vyletieť z triedy lastovičke a dvom sýkorkám.

Neviete si predstaviť, akú mali radosť šidlo Trdlo a vážka Blažka. Opäť zakrúžili nad svojím rodným močiarom a vychutnávali si sladký pocit slobody.

Len nevedeli svojim močiarnym susedom povedať, ktoré písmenká ich zachránili. Vy ste si to zapamätali?

Hádanka: Na vážky sa podobajú alebo na šidlá, z triedy letieť nevedeli, aj keď mali krídla. Ktoré sú to písmenká?

U a Ú

Poznať nebezpečenstvo styku s neznámymi osobami

Prečo sa písmenko U muselo otočiť hore nohami

Písmenko U je veselé a stále usmiate. Je to určite preto, že sa U a aj Ú na úsmev podobajú. Usmiata bola aj prváčka Uršulka.

Toto milé dievčatko bývalo so svojou mamkou neďaleko školy. V jeden jesenný utorok mala mamina veľa neodkladnej práce. Preto požiadala pani učiteľku, aby Uršulku poslala domov samu. Tá vám bola rada. Tešila sa, že pôjde domov ako veľká žiačka.

Keď kráčala poloprázdnu ulicou, ešte aj tie vrkoče jej skackali okolo hlavy dôležitejšie než inokedy. Vychutnávala si príjemný pocit, keď sa jej odrazu s úsmevom prihovril neznámy ujo.

„Ako sa máš, Uršulka?“

„Vy ma poznáte?“ začudovala sa prváčka a tiež sa usmiala.

„Pravdaže. A viem aj to, že rada chodíš do cukrárne,“ odpovedal neznámy.

Čudný rozhovor si vypočulo písmenko U v Uršulkynej učebnici a nepáčilo sa mu to.

„Keď sú deti samy, s neznámymi ľuďmi sa do reči nepúšťajú,“ hovorilo si nespokojne pre seba.

Keď ju vzápätí ten človek ťahal za rukáv a volal na zmrzlinu, písmenko U začalo rýchlo konať. Vyskočilo z tašky a letelo ujovi na tvár. V letku sa otočilo hore nohami a pristalo mu tak na ústach.

Ujov úsmev sa odrazu úplne stratil. Vtedy Uršulka uvidela jeho pravú tvár. Zamrazilo ju, lebo až v tomto okamihu pochopila, že je zle.

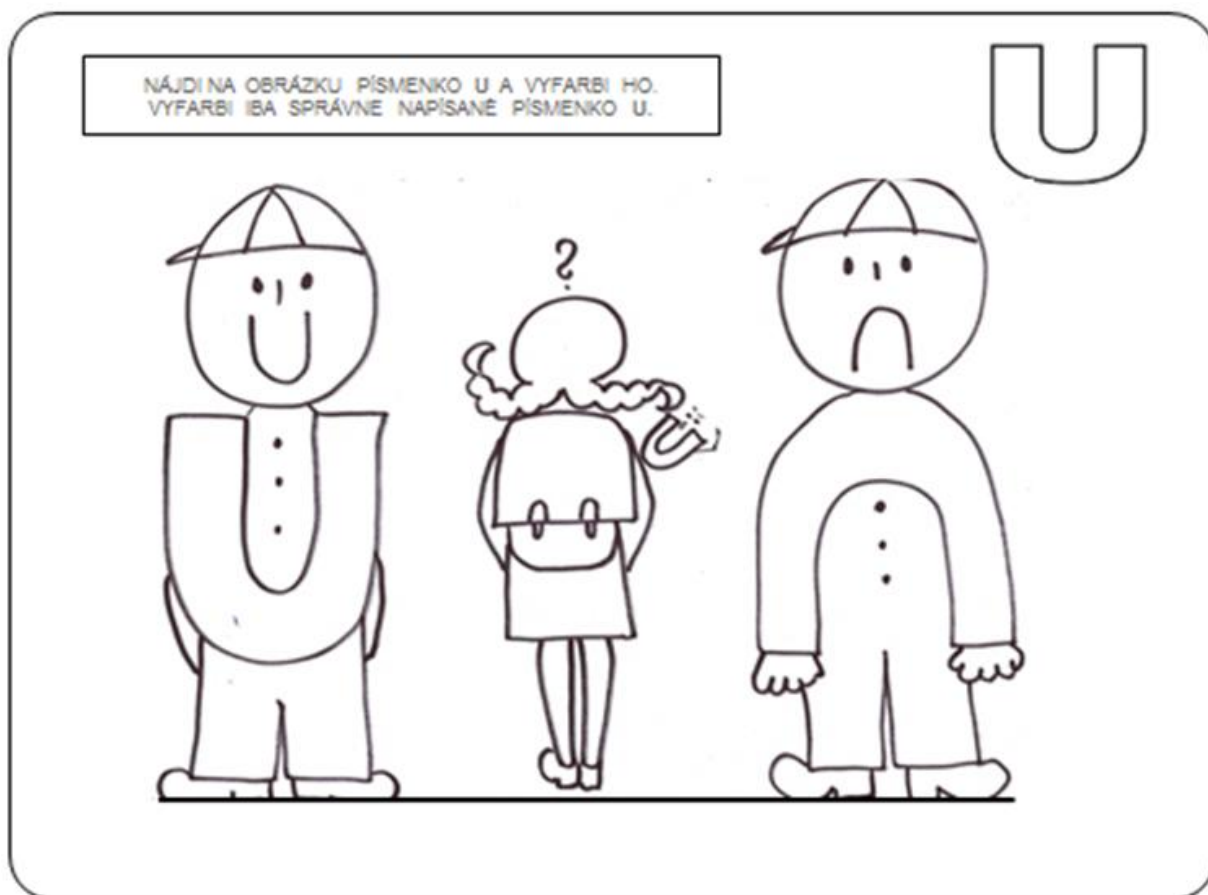
Vytrhla sa neznámemu z ruky a rozbehla sa dolu chodníkom, kde oproti kráčala spolužiačka Martinka s rodičmi.

Ten čudný človek sa vzápätí stratil za kríkmi blízkeho parku.

Uršulka si uvedomila, že porušila všetky mamine upozornenia. Keď príhodu vystrašene vyrozprávala Martinkinmu oteckovi, ten hneď zavolať na políciu. Uršulka bola v bezpečí a písmenko U sa mohlo bez obáv vrátiť do učebnice. Bolo spokojné, že dôverčivej prváčke ukázalo pravú tvár neznámeho a ona rozoznala nebezpečenstvo.

Uršulka a aj všetci jej spolužiaci odvtedy vedeli, že úsmev na neznámej tvári môže byť niekedy zradný a falošný. Písmenko U malo predsa len pravdu, keď hovorilo: „Keď sú deti samy, s cudzími sa do reči nepúšťajú!“

Hádanka: Kto úsmevu podobá sa a každému sa páči, kto dá vedieť, že s cudzími nevedieme reči? Aké sú to písmenká?

V

Poznat' význam ochrany životného prostredia, fauny a flóry

Ako bolo písmenko V na výlete v lese

Jedného letného dňa pred koncom školského roka chystali sa prváci na výlet do blízkeho lesíka. Pani učiteľka ich ešte pred odchodom upozornila, aby v prírode nerušili zver a rastlinky nechali pekne rásť v lese.

Všetko o prípravách na výlet si vypočulo písmenko V a okamžite zatúžilo ísť tiež. Bez váhania skočilo prváčke Veronike do vrecka na veste. O lese vedelo veľa, ale iba z kníh. Povedalo si, že tú nádheru chce konečne vidieť na vlastné oči.

Keď žiaci kráčali lesnou cestičkou, Veronika ani netušila, že z jej vrecka vykukuje písmenko V.

Videlo vodu v potoku, vysoké jedle, veľkú trávu a veľa voňavých kvetov. Všetko sa písmenku v prírode páčilo.

Odzrazu zbadalo krásne kvety na dlhých stonkách. Mali biele lupienky a nežne nakláňali svoje hlávky nad okrúhle vrúbkované listy. Pani učiteľka ich zbadala tiež a všetkým žiakom povedala: „Toto je veternica lesná!“ a pokračovali v ceste.

Lenže Veronika zaostala, neodolala a päť veterníc nenápadne odtrhla. Keď ostatných dobehla, usilovne už zbierali odpad po neporiadnych turistoch.

Veronika sa k nim pripojila, ibaže jej tie veternice pri zbere zavadzali. Dala ich na kraj potoka a zapojila sa do roboty.

Na odtrhnuté kvety úplne zabudla. Písmenko V mohlo teraz využiť, že vyzerá ako váza. Vždy s tým bolo nespokojné. A tu hľa, aká výhoda! Nenápadne sa vykradlo Veronike z vrecka, nabralo do seba trochu vody z potoka a poslúžilo kvetom ako vázička. Potom sa s nimi nenápadne vrátilo do Veronikinho vrecka.

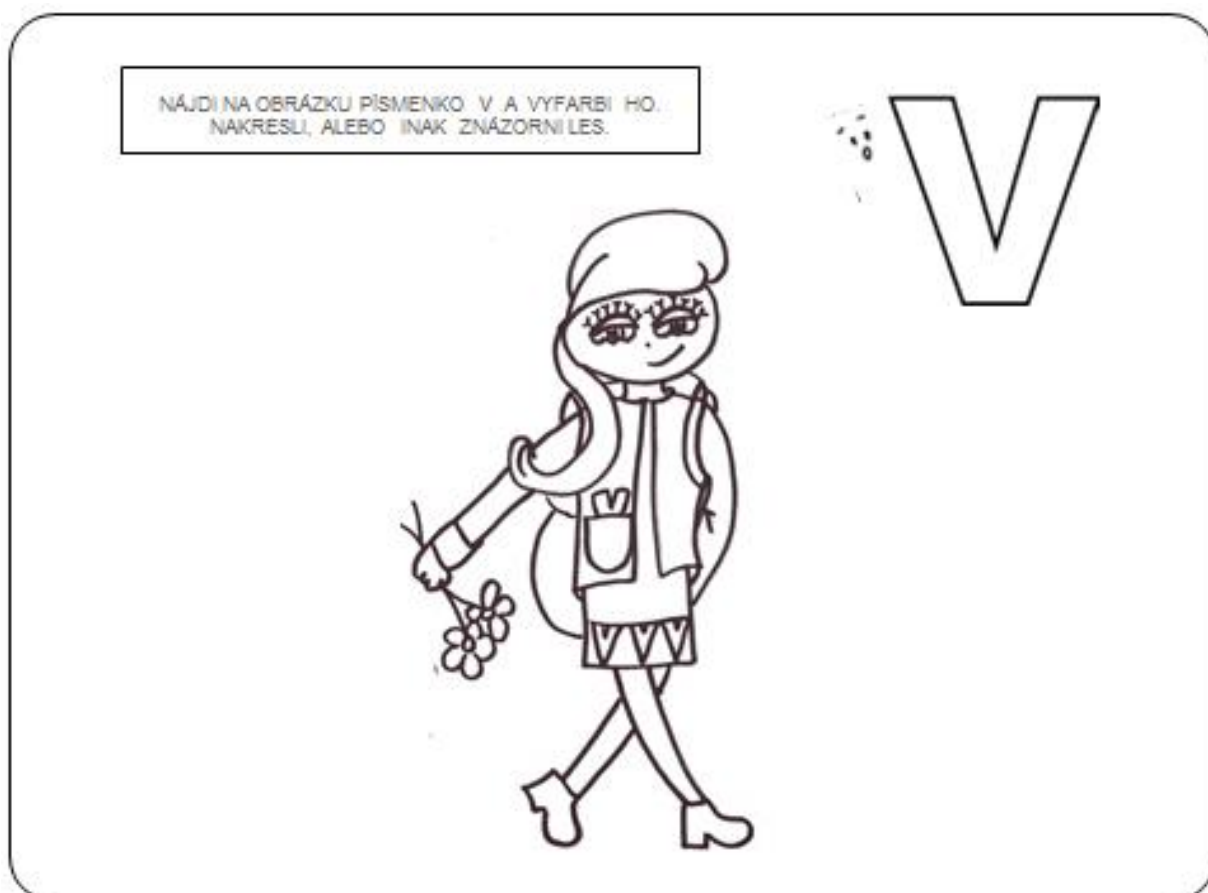
Stihlo to v poslednej chvíli, lebo žiaci sa práve pripravovali na odchod.

Veronika prekvapene zistila, že jej z vesty trčí päť vzácnych kvetín. Bolo jej to čudné, ale nikomu sa s tým radšej nezdôverila. Veď kto by sa pochválil, že odtrhol a potom zahodil toľkú krásu.

Keď sa vrátili do školy, kvety dala do skutočnej vázy na stole. Len my vieme, prečo cestou nezvädli. Všetci?!

Písmenko V, vykukujúc z vesty, sa tešilo, že zachránilo veternice. Aspoň videli aj ostatní kamaráti v škole, aká nádhera rastie v lese. Možno si cez prázdniny urobia písmenkový výlet.

Hádanka: Na výlet sa vychystalo, zachránilo kvetiny, vo váze ich ukrývalo ako poklad jediný. Ktoré je to písmenko?

Z a Ž

Cieľ: Poznať význam dodržiavania pravidiel slušného správania

Ako sa písmenká Z a Ž zo ZOO do 1. B vybrali

Tento príbeh je o písmenkách, ktoré bývajú v ZOOLOGICKEJ ZÁHRADE. Tam slúžia na to, aby si návštevníci mohli prečítať, aké zvieratká v ZOO bývajú. Na zebrinej ohrade si môžete prečítať nápis: ZEBRA. Na žirafinej ŽIRAFÁ a na šimpanzej, zasa ŠIMPANZ.

Tak sú označené všetky zvieracie obydlia.

Raz prišli písmenká Z a Ž zo zoolologickej záhrady naozaj utáhané. Vraj tam šelmy po sebe tak revú, že by sa najradšej vymenili s písmenkami Z a Ž, ktoré chodia do školy. Potrebujú si trochu od ZOO oddýchnuť. Písmenkám Z a Ž zo školy sa ten nápad páčil a súhlasili. Hneď na druhé ráno sa vymenili.

Písmenká v ZOO boli zo zvierat nadšené. Prvýkrát v živote videli na vlastné oči to, čo dovtedy poznali iba z kníh. Naozaj sa im tam páčilo. Oveľa väčšie prekvapenie zažili písmenká Z a Ž v škole. Predstavovali si to tak, že žiaci sa cez hodinu učia a cez prestávky sa pekne hrajú. Písmenká sa chceli od žiakov naučiť nejaké zaujímavé hry, lenže...

Prváci hneď po príchode do školy začali riadne vystrájať. Vrieskali, naháňali sa, skákali po laviciach a obhadzovali sa papiermi. Krik a lomoz sa rozliehal budovou školy, až sa úbohá otriasala v základoch.

Písmenká Z a Ž neverili ani vlastným očiam, ani vlastným ušiam.

Hovorili si: „Toto je škola? Sem sme si prišli oddýchnuť? Ved' tu je väčší rev ako v zoolologickej záhrade!“

Keď sa začalo vyučovanie a učiteľka vošla do triedy, musela žiakov najprv prekričať. Naše písmenká boli zvyknuté na všeličo, hlavne z pavilónu opíc, ale toto v ZOO nezažili. Takto si školu nepredstavovali. Rozhodli sa, že si s prvákmi trošku zašpásujú.

Cez hodinu napísali na dvere veľkými písmenami: **Z O O!**

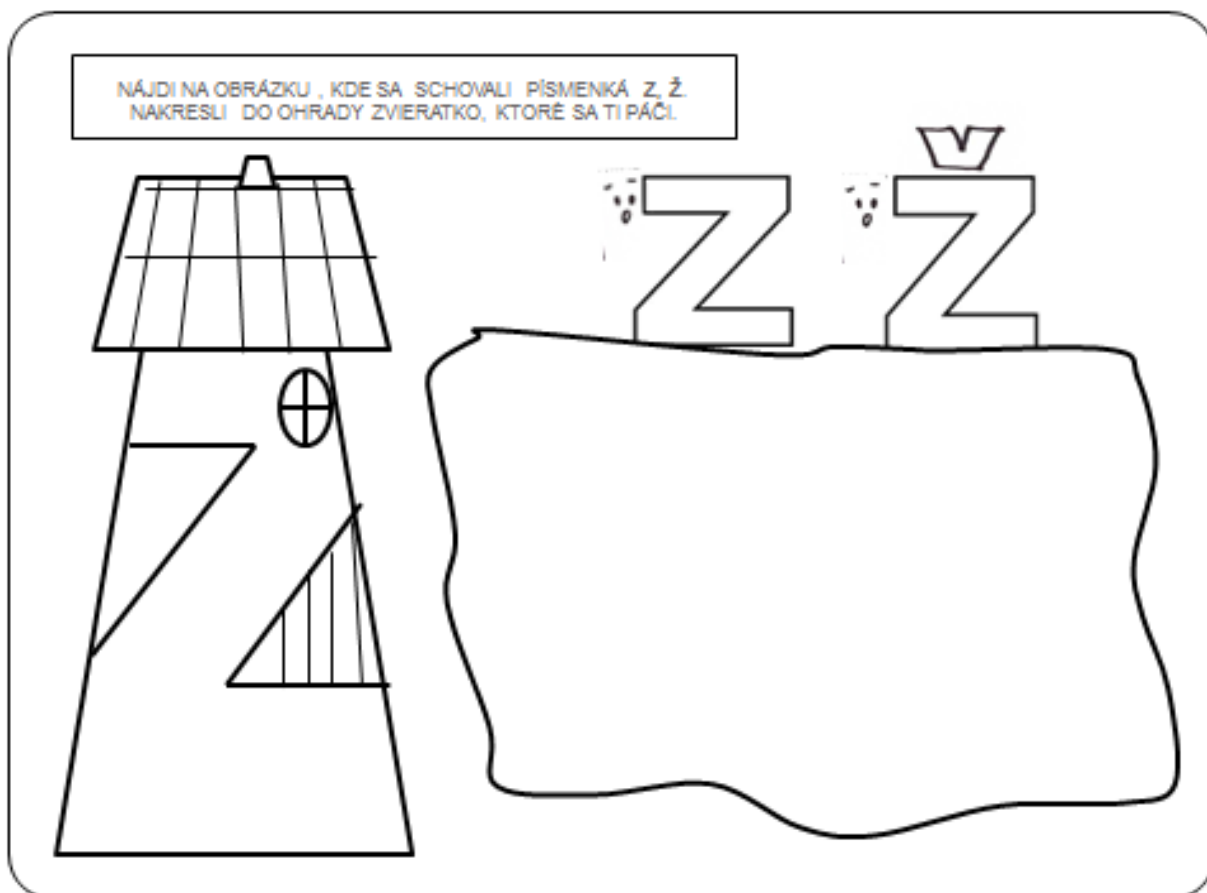
Keď si to žiaci z ostatných tried prečítali, dobre sa na tom zabávali. Hneď toho bola plná škola. So smiechom hovorili: „Videli ste, čo majú napísané na dverách prváci? To je presné! Máme tu ZOO!“

Prváci z toho takí nadšení neboli a šikovne ten nápis zotreli. Lenže po hodine to tam bolo znova. Zasa to zotreli, ale zbytočne. Aj tak sa to tam objavilo. A bolo to väčšie než predtým.

Prvákom to robilo starosti a začali o sebe rozmýšľať. Po dlhšej porade uznali, že si to zavinili sami. Bolo im jasné, že tu pomôže len jedno. Prestať vystrájať. Keď potom vošla do triedy učiteľka, neverila ani vlastným očiam, ani vlastným ušiam. V laviciach sedeli prváci s pripravenými učebnicami a správali sa prekvapivo slušne.

Keď sa písmenká **Z** a **Ž** na ďalší deň opäť vymenili, 1. B skoro nespoznali. Žiaci sa polepšili a nápis na dverách sa viac neobjavil. Malo to viacero výhod. Najväčšia bola, že žiačikom odrazu išlo učenie lepšie a pribúdalo im oveľa viac jednotiek než predtým.

No a v skutočnej zoológickej záhrade zvieratá revú aj naďalej. Veď tak to má byť.

X

Sluchom rozlíšiť a lokalizovať hlásku X

Hádanka (o písmenku X)

Ramená mám široké
v páse som zas tenký,
nohy mierne rozkročmo,
cvičím bez žinenky.

Xena ma má na začiatku,
Alex celkom na konci.
Pexeso zas niekde v strede.
Kto som, milí školáci?

NÁJDI NA OBRÁZKU PÍSMENKO X A VYFARBI HO. POVEDZ, KDE V SLOVE XÉNIA POČUJEŠ X.
POVEDZ, KDE V SLOVE PEXESO POČUJEŠ PÍSMENKO X.
POVEDZ, KDE V SLOVE ALEX POČUJEŠ PÍSMENKO X.

XÉNIA
PEXESO
ALEX

Zdroj predpísaných písmen: Google